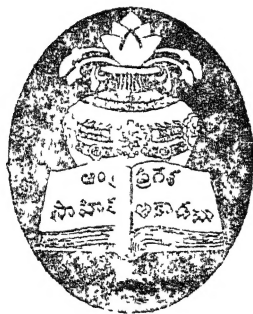

జాతీయ గీతాలు

సంపాదకుడు :

గురజాడ రాఘవశర్మ

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమి

కళాభవన్ - సైఫాబాదు

హైదరాబాదు-500004.

మా తృప్త వము

(కాటూరి వేంకటేశ్వరరావు)

కొప్పున తారకల్ తురిమి, గోమగు మోమున జంద్రవంకతో
నొప్పెడి రావిరేక యిడి, యుర్విధరంబులు చేసి, పాలయే
శ్శుప్పతిలంగ జేసి, పృథులోరు తలమ్మున జేర్చి బిడ్డలన్
దెప్పల దేల్చి కన్యోగుచు దేవి భవత్పద మాశ్రయించెదన్.

పుడమికి పర్వతమ్ములును, భూమిధరమ్ములకెల్ల గాన, ల
య్యడవుల కెల్ల మేఘముల, నంబుధరంబులకెల్ల నబ్ధి, న
క్కడలికి సూర్యు, నిమ్మెయిని గాపులు వెట్టుచు పీని నన్నిటన్
గడుపున బెట్టి బ్రోచు నిను గన్గొను పెన్నటికో దయామయీ !

వలిత పాండురకేశపాళితో నొకమాటు

ముత్తైదువంబరై బత్తి గూర్చి,

నవ వసంతారంభ పవమాన సౌరభ

మ్మునదేలు చొకపరి ముద్దులొలికి,

కారాకు రాల్చి తురషామ్ము మెయిగప్పి

జాలిగొల్పుచు నొక్కమాటు విలిచి,

ఉరుము చుద్దెళ్ళతో మెఱుపు సృత్యము నల్చి,

యొకపరి నెమ్మది కుబ్బు గొలిపి,

సంకలనకర్త
గురజాడ రాఘవశర్మ

మా తృ గీ త మ్

(బెల్లంకొండ చంద్రమౌళిశాస్త్రి)

జయ జయహే మహాంద్ర జననీ ! మధునాదవనీ !
 జయ జయ హరిదంత వినత - మస్తకాగ్రతరుణ ఘృణీ !
 శ్రీగిరి వేణీ కృష్ణా - గౌతమీ సుమణీ
 భద్రా మేఖల రత్నా - పారిజాత సుమజ్యోత్స్నా ! ...
 ఆంద్ర విష్ణు నియమతలీ - అర్చిత రాజనరేంద్రపలీ !
 కాకతీయ భుజసీమా-కృష్ణరాయ కృతి భూమా ...
 గోలకొండ కోశధనా-ఏకశిలా నగర ఘనా !
 రాణ్మహేంద్ర రమ్యవిభా-రాజిత హంపీ శోభా !
 నన్నపార్య సుందర శివ వదనా - స్నపిత గోస్తనీ
 పోతన :
 మొల్ల కవితోత్పుల్ల హృదంతా-ముద్దుపళ్లనీ ప్రణయలతా

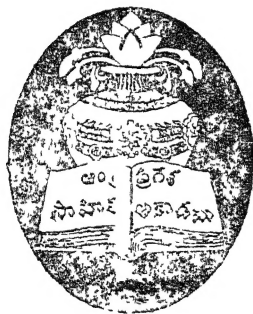
కోటిత్రయ జన నేవిత చరణా-కోమల జాతీ కుసుమా
 లలిత కాముదీ సురభిశ కీర్తి-లావణ్య సుధా మాతృకా

జాతీయ గీతాలు

సంపాదకుడు :

గురజాడ రాఘవశర్మ

ఆంధ్రప్రదేశ్ సాహిత్య అకాడమి

కళాభవన్ - సైఫాబాదు

హైదరాబాదు-500004.

భరతమాత

('బలిజేపల్లి')

మేఘమండల మంటి మిహితాద్రి కబరీ భ
రంబు ముఖంబునై డంబుమీర
గిరి శిరంబున నుండి, యిరుదెసల్ జను సింధు
పును గంగయున్ బాహువులుగ దనర
సారాష్ట్ర వంగ దేశంబులు కటిహేమ
చేలాంచలంబులై చెలువు మీర
బోళ మండల మలయాళ తీరమ్ములు
అంఘ్రి ద్వంద్వమో యనుచు దనర
చారు హిందూ మహారాజీర జలధి
తనరు సింహళ స్వర్ణ వద్మంబునందు
నిలిచి యున్నట్టి మహాలక్ష్మీవలె దనర్చు
భరతమాతకు, నిత్యంబు వందనమ్ము.

విషయ సూచిక

నెం.		పుట
1	భారత బసని	1
2	జాతీయ జండా	71
3	తెలక్ నిర్మాణము	97
4	పాంచాల పరాభవము	105
5	మహాత్మాగాంధీ	119
6	అసహాయోద్యమము	251
7	రాట్నము-ఖద్దరు	268
8	మద్యపాన నిషేధము	385
9	హరిజనోద్యమము	391
10	స్వాతంత్ర్య సమరము	407
11	జైలు కడగండ్లు	635
12	స్వాతంత్ర్యము	455
13	మహాత్ముని దివ్యస్మృతి	475
14	మంగళహారతి	585

వందే మాతరం

(శ్రీ బంకించంద్ర చట్టర్జీ)

సుజలాం సుఫలాం మలయజ శీతలాం
సస్యశ్యామలాం-మాతరం॥ వందే మాతరమ్॥
శుభ్రజ్యోత్స్నా-పులకిత యామినీం
పుల్ల కసుమిత-ద్రుమదళశోభినీం
సుహాసినీం-సుమధుర భాషిణీం
సుభద్రా వరదా మాతరం॥ వందే మాతరం॥

త్రింశతోక్తి కలత కలకల నివాద కరాళే
ద్విత్రింశతోక్తి ఘజైర్ధృత ఖరకరవాలే
కే బోలే మా తుమి అబలే
బాహుబలధారిణీం-నమామి తారిణీం
రిపుదళ వారిణీం-మాతరం॥ వందే మాతరం॥

తుమి విద్యా తుమి ధర్మ
తుమి హృది తుమి మర్మ తుమి ప్రాణ శరీరే
బాహుతే తుమి మా శక్తి-హృదయే తుమి మా భక్తి
తుమారీ ప్రతిమా గఢి-మందిరే మందిరే॥ వందే మాతరం॥

తుమీ దుర్గా దశప్రహరణ ధారిణీ
కమలా కమలదళ విహారిణీ
వాణీ విద్యాదాయినీ-నమామి త్వం

కమలాం-అమలాం-అతులాం మాతరం॥ వందే మాతరం॥

శ్యామలాం-సరళాం-సుస్మితాం
భూషితాం-ధరణీం-భరణీం-మాతరం॥ వందే మాతరం॥

వందే మాతరమ్.

జాతీయ గీతం

(గురుదేవ్ : శ్రీ రవీంద్రనాథ్ ఠాకూర్)

జన గణ మన అధినాయక జయహే !

ధారత—భాగ్యవిధాతా.

పంజాబ సింధు గుజరాత మరాఠా

ద్రావిడ ఉత్కళ వంగా.

వింధ్య, హిమాలయ, యమునా, గంగా

ఉచ్చల జలధి తరంగా,

రవ శుభ నామే జాగే

తవ శుభ ఆశిష మాగే

గాహే తవ జయ గాధా.

జన గణ మంగళ దాయక జయహే !

ధారత—భాగ్యవిధాతా.

జయహే ! జయహే ! జయహే !

జయ ! జయ ! జయ ! జయహే !!

దేశ భక్తి

(మహాకవి గురజాడ)

దేశమును ప్రేమించు మన్నా
మంచి అన్నది పెంచుమన్నా
వట్టి మాటలు కట్టి పెట్టోయ్
గట్టి మేల్ తలపెట్ట వోయి !

పాడి పంటలు పొంగిపొర్లే
దారిలో నువ్ పాటు పడవోయి
తిండి కలిగితె కండ కలదోయి
కండ కలవాడేను మనిషోయి !

ఈసురోమని మనుషు లుంటే
దేశ మేగతి బాగుపడునోయి
జల్దుకొని కళలెల్ల నేర్చుకు
దేశి సరుకులు నింపవోయి !

అన్ని దేశాల్ క్రమ్మవలె నోయి
దేశి సరుకుల నమ్మవలె నోయి
డబ్బు తేలేనట్టి సరులకు
క్రీ ర్తి సంపద లబ్ధివోయి !

వెనక చూసిన కార్యమేమోయి
మంచి గతమున కొంచెమే నోయి
మందగించక ముందు అడుగేయి
వెనక పడితే వెనకే నోయి :

పూను స్ఫర్ధను విద్య లందే
వైరములు వాణిజ్య మందే
వ్యర్థ కలహం పెంచబోకోయి
కత్తి వైరం కల్చి వోయి !

దేశాభిమానము నాకు కద్దని
వట్టి గొప్పలు చెప్పుకో కోయి
పూని యేదై నాను వాక మేల్
కూర్చి జనులకు చూప వోయి !

ఓర్వ లేమి పిశాచి దేశం
మూలుగులుపీల్చేసె నోయి
ఒరుల మేలుకు సంతసిస్తూ
ఐకమత్యం నేర్చి వోయి !

పరుల కలిమికి పొర్లి యేడ్చే
పాపి కెక్కడ నుంచి కద్దోయి
ఒకరి మేల్ తన మేలనెంచే
నేర్పరికి మేల్ కొల్ల లోయి !

సొంత లాభం కొంత మానుకు
పొరుగు వాడికి తోడు పడవోయి
దేశమంటే మట్టి కాదోయి
దేశమంటే మనుషులోయి :

చెట్ట పట్టాల్ శట్టుకుని
దేశను లంతా నడవవలె నోయి
అన్నదమ్మల పలెను జాతులు
మతములన్నీ మెలగవలె నోయి :

మతం వేరై తేను యేమోయి
మనసు వొకటై మనుషులుంటే
జాతీయన్నది లేచి పెరిగి
లోకమున రాణించు నోయి :

దేశ మనియెడి దొడ్డ వృక్షం
ప్రేమలను పూలెత్త వలె నోయి
నరుల చెమటను తడిసి మూలం
ధనం పంటలు పండవలె నోయి :

అకులందున అజగి మణగి
కవిత కోయిల చలకవలె నోయి
పలుకులను విని దేశమం దభి
మానములు మొలకెత్త వలె నోయి :

మా తృప్తవము

(“ గ రి మె శ్చ ”)

వందనమిదె గె కొనుమీ - భారత జననీ !

భారత జననీ మా పాలిటి రాణి.

॥ వందన ॥

నందనుల బ్రోవుమీ - ఆనందదాయినీ

ఆనందదాయినీ ముని బృంద వదిని !

॥ వందన ॥

ముప్పది పోట్ల జనమునకు - మూల మాతవు

మూల మాతవు మా పాలి నేతవు ;

॥ వందన ॥

మాదు భాగ్యములకునెల్ల - మహిత కర్తవు

మహిత కర్తవు—మా యశువిహర్తవు !

॥ వందన ॥

ఉపనిషత్తులుచ్చించె యుదరమందున

ఉదరమందున, అవి నిదుర చెందునా !

॥ వందన ॥

సకల పురాణేతిహాస - సారభరితవు

సారభరితవు—ఓంకార మహిమవు !

॥ వందన ॥

సకల సంపదలకు నీవు సంగ్రహంబవు

సంగ్రహంబువా ! గర్వి సంహారంబవు !

॥ వందన ॥

సాత్విక నిరోధమునకు—జన్మశాఖవు

జన్మశాఖవు, పటు జన సమేతవు !

॥ వందన ॥

యుద్ధశక్తము మాన్సునట్టి బుద్ధికాలివి

బుద్ధికాలివీ - అనిరుద్ధ ప్రజ్ఞవీ !

॥ వందన ॥

స్వరాజ్య దీక్ష గొనిన—సత్యమూర్తివి

సత్యమూర్తివీ - అసహాయ వర్తివీ !

॥ వందన ॥

*

రాష్ట్ర గీతము

(“ రాయప్రోలు ”)

పందే త్వం భూదేవీం ఆర్యమాతరం

జయతు జయతు పదయుగళం తే నిరంతరమ్ ॥

శుభ్రశరచ్చంద్రయుక్త చారు యామినీం

విరసిత నవకుసుమ మృదుల దామ శోభినీం

మందస్మిత యుక్త వదన మధుర ఛాపిణీం

సుజలాం సుభలాం సరళాం శివవరదాం

చిర సుబదాం ముకుళరదాం ఆర్యమాతరమ్ ॥ వందే ॥

దశక తయకోటి జనరంతనాదినీం

అమిత భుజాం ధృవసదనీం తనయచాణీం

హిమగగణాం స్వాభిమాన బుద్ధిజాయినీం

విమలాం అమలాం లతులాం నిపుహారిణీం

జలకరిణీం ధృతనశినీం రాష్ట్ర మాతరమ్ ॥ వందే ॥

ధర్మస్త్వం మర్మత్వం ర్వం యశో బలం

శక్తిస్త్వం భక్తిస్త్వం రక్షచాఖిలమ్

ప్రతిపదనం ప్రతిమా తే త్వం మహాబలం

ధరణీం భరణీం జననీం కవిప్రతిభాం

నతసులభాం జగదంబాం హిందుమాతరమ్ ॥ వందే ॥

మేలుకొలుపు

(‘ మంగిళూడి ’)

మేలుకొనుమీ భరత పుత్రుడ
మేలుకొనుమీ సుజన మిత్రుడ
మేలుకొనుమీ సచ్చరిత్రుడ
మేలుకొనవయ్యా ! వత్సా !

॥ మేలుకో ॥

వేడుకను జాతీయతాయను
వేగుచుక్క పొడిచె నదిగో
కూడి “వందేమాతరం” బని
కుక్కుట ౨౦ ల ౬వెన్.

॥ మేలుకో ॥

అల్ల సదె విజ్ఞాన మనియెడు
నట్టి యరుణోదయము నాయెను
చెల్లె నందః కలహమనియెడు
చీకటది యెల్లన్.

॥ మేలుకో ॥

అంతటను నవశక్తి యనియెడు
కౌటి పుంజము తేజస్సైను
మంతసంబున నూకనోద్యమ
మారుతము వీచెన్.

॥ మేలుకో ॥

అండలును నీకంటె ముండితి

సడుగు వేయుచు మెలగుచు : తగ

పగదవరె నిటు నిద్రపోవగు

పాడియగుసయ్యా :

॥ మేలుకో ॥

పగటిపూటను నిద్రపోయెడు

హరియి టను లక్ష్మి నిలువదు

తగదు ఋషి సంతతికి బుట్టిన

ధన్యులకునిట్లు.

॥ మేలుకో ॥

ఆర్యపుత్రుడవై జగంబున

నవతరించియు నీ విధంబున

దైర్యమెడలి జడత్వమొందుట

ధర్మమగుసయ్యా.

॥ మేలుకో ॥

భారతీయుడె సద్గురుండని

పాడుచున్నది వినుము భారతి

ధీర వరుడవు నీ స్వశక్తిని

దెలిసికొనుమయ్యా.

॥ మేలుకో ॥

స్వరాజ్యగీతామృతము

భారతమాత గీతము

(శ్రీ బాలకవి : వడ్డాది సీతారామాంజనేయులు,

శ్రీ పూడిపెద్ది కాశీ విశ్వనాథశాస్త్రి)

(“సిరిసిరి ముప్ప”వలె)

దండాలు దండాలు-భారతిమాత
 అవి అందుకుని దీవించు-భారతమాత
 గాంధీ మహాత్ముండు - భారతమాత
 నీ ముద్దు కొడుకుండంగ - ,,
 మాకేమియును భయములేదు-,,
 మాకేమియును కొడువలేదు- ,,
 తెల్లోళ్ళుంటుండంగానె — ,,
 మాకు చిప్ప చేతికొచ్చింది - ,,
 మూడు వందలేండ్ల క్రింద— ,,
 అలకుంపినోడు దిగినాడె - ,,
 దిగి యూరకున్నాడా - ,,
 మా దేశమంతా దోసుకెల్లె - ,,
 కుంపిని రాజ్యమంతరింప - ,,
 అలసీమ రాణి గద్దెక్కె - ,,

శ్రీమృఖమును నొకటిచ్చె భారతమాతా!,,
 గలపెడాశతో చూస్తుంటె - ,,
 అది గాలి బుగ్గయై పోయె - ,,
 నిరంకుశాధికార మొచ్చె- - ,,
 మమ్మేపుకొని తినుచుండె - ,,
 నీ పాదాలొక్కటె తప్ప - ,,
 మాకిప్పుడింక దిక్కేది - ,,
 నీవు ట్నాల తల్లివే - ,,
 నీవు పైరు పంటల నిక్షేపింపే- ,,
 మా పాలి కామధేనూ - ,,
 నీవు మా పాలి కల్పవృక్షం - ,,
 పాడిపంటల మహాలక్ష్మి - ,,
 మా మొఱలాల కింపు మమ్మ-,,
 కర్రలైన కొట్టకుండ - ,,
 మా కత్తికూడ లాగినాడె ,,
 భూమి దున్ని బ్రతుకపోతే ,,
 ఎంతో! పెద్ద పన్ను వేసినాడె ,,
 అది సందర మంత తప్పిసట్లు ,,
 ఉప్పుమీద పన్నుటా ,,
 కన్న బిడ్డలె శత్రులైరి ,,
 నీవు మన్నించి దిట్టకొమ్మ- భారతమాతా !

*

మేలు కొలుపు

(శ్రీ బెల్లంకొండ చంద్రమౌళికాస్త్రి)

మేలుకొనుడు ! మేలుకొనుడు ! మేల్కొలుగు-ఉషస్సిది !
 ఓ నిద్రామత్తులార ! ఓ భద్రాప్రమత్తులార !
 ఈ ప్రాభాతిక వేళను-మీ ప్రాంగణములు తెరువుడు
 మేలుకొనుడు ! మేలుకొనుడు ! మేల్కొలుగు ఉషస్సిది ॥

○ ○ ○ ○

ఆకు కూడ మేల్కొన్నది, అశ్రద్ధకు అవని కదలె
 ఉదయమలయ మరుదంకుర
 వలయంబులు పారుచుండె.
 మేలుకొనుడు ! ఒత్తిగొలుడు ! లేచి కండ్లు నలచి గనుడు ॥

○ ○ ○ ○

పక్షిగూడ మేల్కొన్నది, వనదేవత ప్రాణమువలె
 ప్రణయ జీవ మధురగాన
 యురులు కదలి రెక్కవిప్పె
 ఉరికెడి నుత్సాహ మొప్పె !
 లెండు : లెండు : దేవ దేవు-లీల వికముఖాడె వినుడు !

○ ○ ○ ○

గుడిగంటయు మేల్కొన్నది-అడకువ పూజారివోలె
దివ్యశంఖదాద ప్రతి
ద్వనులు నుప్తి కాంచె జెరిచె
జాగ్రత్తధి మథన మొరనె

రెండు : సదుము గట్టిముందు-పొండు ప్రార్థనలు బాడుడు :

○ ○ ○ ○

పిల్ల పూవు మేల్కొన్నది-ప్రేమబాటసారి వోలె
అభయ మనః ప్రమదరహో
దళ శరీరములు విరిసెను
లలితలాస్యములు కురిసెను

లేవరె లేదంబు పడక-పోవరె గమ్యంబు జూడ.

○ ○ ○ ○

పథముగూడ మేల్కొన్నది-నిరపాయపు కాల్యవలెను
నహచర జనగణ విభాత
వనములు తలలూపుచుండె
గమనంబులు సాగుచుండె

లేవరె లేవరె మీరే-వెనుకబడితి రెంతో జూడ :

○ ○ ○ ○

నిశిగూడను మేల్కొన్నది - నిన్ను లేపు దాని వలెను
ఉద్బుద్ధ ప్రకృతి మనో
భూకంపంబదె దరిసెను
ప్రత్యూషంబదె మురిసెను

రెండిక స్వాతంత్ర్యమిదో-రెండు శ్వాస విడుపుడటనె

మేలుకొనుడు : మేలుకొనుడు - మిసిమిబంగరుల ఉషస్సిడి!

వందే లోకైక నుత మాతరం

(నారాయణ రాగం, రూపకతాళం)

పల్లవి-వందే లోకైక నుత మాతరం-

అనుపల్లవి-పూర్ణ సుందరతర వినిర్మల-భువన భూషిత వాహినీ
స్వర్ణరచిత వినూత్న మణిగణ-సంభృతాంచిత ఘనభవీ!

చరణములు

రంగదళిల భాషిణీ ! సుహాసినీ ! సజ్జన చూడామణీ
భంగరహిత శుభప్రదాయినీ-భవ్యసభోధారిణీ
క్రూర విమత మదాపహారిణీ-ఘోర దుఃఖ విదారిణీ
తుంగకంధరధారిణీ ! సదావని-రంగత్ఫుల్లా ధారిణీ
తుంగభంగ భవద్యశోస్ఫుట-తోయధిత్రయధారిణీ
సర్వకుసుమ ఫలద్రుమశోభిని-సర్వజంత్యపతారిణీ
భాసురగుణ వందినీ - జనరంజని- భరత జననీమణీ
వ్యాస గౌతమ యాజ్ఞవల్క్య మహా మునీశ్వర మాతృకా
రామ భీమ కిరీటి ధర్మజ-ప్రముఖ కీర సమాజినీ ॥ వందే ॥

వందే మాతరం

శ్లో॥ వందేమాతర మిందు సుందర సవీం ఇందిందిరా ధారిణీం
హిందూనందన మానసాంబుజ స్వరాజ్యోత్సాహ సంవర్ధినీం
మందానంద కృతావదాత ముఖహృత మాహీమ అహీన ప్రభాం
కందర్పారి నమానపుత్ర ప్రసవీం ఆర్యాం సదా భారతీం ॥

మాతృభిక్ష - భవతీ భిక్షం దేహి

భవతీ భిక్షం దేహి మాతా । భవ్య భిక్షం దేహి భ్రాతా
సస్యసుశ్యామల వాసినీం । శుభ్ర తుషార కిరీటినీం
పుల్ల కుసుమిత శోభినీం । భువనమనోమోహినీం

॥ భవతీ ॥

త్రింశతోక్తి ప్రజావతీం । పరాక్రమ ప్రభావతీం
లోక్తనుత కళావతీం । పూతచరిత్ర యశోవతీం॥

॥ భవతీ ॥

నర్వవిద్యాప్రదాయినీం । బ్రహ్మవిజ్ఞాన సందాయినీం
నిత్య కల్యాణ ప్రసాదినీం । నిఖిలగుణ నివేదినీం

॥ భవతీ ॥

○ ○ ○ ○ ○

వందన మఖండ భారత వర్ష జననీ । జననీ వందనమ్
సుందరామల మందపవనానందదాయినీ । జననీ । వందనమ్

12/28633/325310

అశేష కుసుమదళ/సువాసినీ । ఆర్యభూషణీ । జననీ వందనమ్
అఖిలదేశసుఖనికేతన-హర్షవర్ధినీ-ఆరోగ్యస్నాన పాయినీ ॥ వందనమ్ ॥

మా తృ గీ తా

(‘రాయప్రోలు’)

నమో మంగళశ్రీ మహా మాతృ భూమే
నమో భారత సవిత్రీలలామే ॥

నమస్తే హిమాహర్య ధమ్మిల్లతారా
నమస్తే త్రివేణీ భర శ్రీరధారా ॥

అలం దీప్యతే తావకీనా పతాకా
త్రివర్ణాయితాకూత చక్ర స్రవతీకా ॥

జ్వలంతీ తవ జ్వత్ర శస్త్రాస్త్ర మాలా
వృణోతే స్వయం శాంతి మక్రూర లీలా ॥

ధ్రువంతే స్రజా రామ రాజ్యం స్వతంత్రం
పరం తేహ్యహంసా ముఖ్యీయ మంత్రం ॥

స్రశామ్యస్తు చాన్నాంబర జేమభేదాః
వినశ్యస్తు రాష్ట్ర స్రజా మిత్ర భేదాః ॥

అశోకం భవేద్ధర్మి జుష్టం ప్రపంచం
చిరం వర్ధతాం భారతీయం చరిత్రం ॥

ప్రబోధము

(చిరికమర్తి)

తే.గీ. భరత ఖండంబు చక్కని పాడియావు
హిందువులు లేగదూడట్ల యేచ్చుచుండ,
తెల్లవారను గడుసరి గొల్లవారు
పితుకుచున్నారు మాతులు బిగియగట్టి.

సీ. పన్ను గట్టుటయందు బ్రభువునౌ హూణుల
కేనాటికైనను దృష్టి లేదు
ఉద్యోగములు చేయు సునృత్తులకు గార్య
నిర్వాహమందున నియతి లేదు
బహు పరీక్షల దేరి ప్రజ్ఞాధ్యులగు మీకు
రవ్వంతయేని ధైర్యంబు లేదు
మితిలేని తమ చెడ్డగతినెల్లఁ దగ విన్న
వింపఁగ రయితుకు విద్య లేదు.

తే.గీ. తెలుఁగు తెలియంగ దొరలకుఁ దెలివి లేదు
దీనదశఁ బాపగల యట్టి దిక్కు లేదు
కటకటా! యొట్టులున్నదో కాపుల చశ
సుగుణ ధనులార జనులార చూడరయ్య.

స్పీ. నేల దున్నుదమన్న జాల తరము పన్ను
 నీరు గావలెనన్న నీటి పన్ను
 వాణిజ్య మొనరింప వచ్చుబడికి పన్ను
 సరుకు లమ్ముదమన్న సంత పన్ను
 కర్ర లమ్ముదమన్న గలప కింకొక పన్ను
 వట్టణంబుల మున్సిపాలు పన్ను
 పారిపోవు దమన్న బండి హాసీల్ పన్ను
 కొంపమ్ము కొన్నచో స్థాంపు పన్ను.

తే.గీ. ఉన్నమట్టుకు తినకుండ నుప్పు పన్ను
 ననెడు పన్నులె దిగదీనె జనుల నెల్ల
 కటకటా! యెట్టులున్నదో కాపుల దశ
 మగుణ భనులార జనులార చూడరయ్య.

మా తృ విలాపము

(చెన్నై ప్రగడ భానుమూర్తి)

- చ. మృతములు జొచ్చినిల్లు జనమాన్య చరిత్రలు పుట్టినిల్లు న
 స్రుతిమ దయా శమాది గుణరత్న సమృద్ధికి రోహణాద్రి శా
 శ్వత నిరపాయ మోక్షఫల భాసుర వేదలతాలవాలమై
 యతుల విభూతిఁ బొల్తు విల నంబరొ నీ సరి ధన్యలుందురే!
- ఉ. మాతరో! నీ సుతుల్మునుపు మాన్యచరిత్రలమేయశేముషి
 ఖ్యాతులునై యనారత మఖర్వగతిం ధన ధాన్య సంపదల్
 ప్రీతికి మొందుగా గలిగి పేదరికంబున పేదరై కలా
 చాతురి శౌర్య సంపదల శాస్త్ర పరిశ్రమ మించి రెంతయున్.
- మ. అకటా! దేశ దరిద్రతం దలపగా నత్యంతము స్వాంతముల్
 వికలం బయ్యెడు సర్వరత్న ఖనియై విస్తీర్ణ రసాధ్యయై
 సకలోర్విమణి నూపురంబయిన యీ సర్వం సహాభాగ మం
 దొక నూటన్నదికై న లేదు దిన నయ్యో తల్లి ముప్పొద్దులన్.
- శా. గంగా సింధు మహా నదుల్ యమునయుం గావేరియు న్నర్మదా
 తుంగభద్రలు బ్రహ్మపుత్రయు లసద్గోదావరీ కృష్ణలున్
 బంగాళాంధ్ర కళింగ కోసలములం బాంచాలముం గొంకణం
 బుం, గర్జాట మరాఠీ దేశములనున్ ముక్కాఱు ధాన్యంబు లో
 లిం గాపించి యొసంగినం గుడువఁదల్లీ లేదు ముప్పొద్దులన్.

- కా. రంగద్రత్నమయూఠ దీధితి సమరాజ్యధరీ భాణి తో
త్తుంగజ్యోధర పంక్తజుం బరిలనత్ఫుల్లాద్ధ కాసారముల్
తుంగజ్యోరుహ శోభి కానసము రెండున్ తోచనానందిమో
లిం గావించుచు నుండు కూదొకిపె తల్లి లేదు ముప్పొద్దులన్.
- సీ. ప్రొద్దున లేవంగ పొయిరాజ వలెనన్న
నగ్నిహోత్రము స్వీదె సంపవలనె
నా బాల గోపాల మఖిలంబునకు
మా చెప్పెస్తరు ప్పట్నము లేయవలనె
మునుమాపు వ్యాయామమునకు తిందు
కములు లంకను బంపుచుండవలనె
వ్రాతకు లేఖినీ పత్రము ల్వలయుచో
నాస్త్రియా జన్మినీ లంపవలనె
- గీ. చిన్న బిడ్డలు ద్రావంగ ఊరిములును
భాగ్యవంతుల పాలకు పంచదార
యూరిపేదల గంజికి యుప్పుగల్లు
నన్య దేశంబు లంపగ నయ్యెనకిట!
- ఉ. మానె కలా ప్రవీణత, సమస్తము నస్తము నొందె శిల్పము
ల్వానె నశేష ధూరిమణ వాంఛిత భారవర్ష సంపదల్
డానె నవగ్రహంబు, ధనలక్ష్మి దొరంగి దరిద్రులై ప్రజల్
గాసిలి చిక్కి రెంతయును జెమసిపీడుతులై యజస్రమున్.
- కం. నేతల పోతల చిత్తరు
వ్రాతల నిర్మాణములను వాసి గనిన యా
తాతల తండ్రుల వృత్తులు
చేతి పనుల్ దక్కి దిగిరి నేద్యమునఁ బ్రజన్.

- ఉ. జాతి మతాది భేదముల సర్వదానాశు మెయిం బరస్పర ప్రీతియు భ్రాతృ భావమును వీడి యొరప్పుడు నేక దేశ సంజాతుల మన్న మాటను బ్రజలణింపక దేశవృద్ధికిం భూతుకు లై రయో! జనుల ఓష్ఠము లెన్నడు తీరునో కదా ?
- శా. ఏవాడం గన నెల్ల వారిలను నెంతే వృద్ధి గాంక్షించి యా త్మావాసంబులు వీడిపోయి యఖిల వ్యాపారము ల్సత్కలా ప్రావీణ్యంబులు సంగ్రహింపఁ దమ పూర్వభ్యాతియే యెంచి మిథ్యా వైరాగ్యముఁ బూని యుండురిట నత్యంతంబు సంతృప్తులై .
- ఉ. జైమము దీరునే ప్రజాకాలపు శృత్యువు వోలెఁ దోచి వేమామక దేశవాసులను మారి మనెంగెడు మారి యాటునే సేమమున స్పృఖింతురె యశేష జనంబులు స్వస్థచిత్తులై బాములు దీరి నీదగు కృపారస వృష్టిని దేరి దైవమా.
- ఉ. భారతవర్ష మందు మనవారలు పూర్వము బుద్ధిమంతులై చార దుకూలధారులయి షడ్రసము ల్బుజియించు చున్నెడ న్నారలు గట్టి కూరి లశనంబున నుండిరి యన్యదేశపు న్నార లటండ్రు; వారిపుడు భాగ్యము నందులఁదూగుచుండగాన్.
- ఉ. బేరు ప్రతిష్ఠ యున్మొంది పేదలమై వెళఁ గూడుఁ గూరియుం జీరయు లేక చిక్కువడి చింతల పాలయి చెట్లు పుట్టలుం జేరి వసించు మౌనిక్రియ జీర్ణ శరీరము లర్ధభుక్తిచే నీరసమై కృశింపఁ గడు నీచత నుంటఁ దలంప రేమియున్.
- మ. మతివై శద్యము పాప భీతియును ధర్మస్ఫూర్తియు నే్వే చెడెన్ మతవైషమ్యము లెచ్చె భక్తికడు సన్నంబయ్యె దుస్తర్కముల్

వితతంబయ్యె దయాశమాది గుణముల్మృగ్యంబు లయ్యెంగటా!
సతతధ్వాంతము గ్రమ్మె దేశజన ధీ సమ్మోహనంబై ఓడున్.

మ. ఉదయాస్తాచల సేతు శీతనగ మ ధోర్వి నిరాఘాట సం
పదసేకాతపవరణంబుగ మిథో మాత్సర్యము ల్లాపి దు
శ్మద శత్రు వ్రజమున్ హరించి కరుణం బాలింపుచో నైకమ
త్యదమున్ శ్రీదము నైన యాధునిక విద్యా కల్పవృక్షంబిటన్

మ. సదయత్వంబున నాటి సేతు రచనా నైపుణ్యమే పారంగ
నదులన్ సాగర గాములన్ పథమునన్ బంధించి వంధోర్వి స
స్యస గావింపఁగఁ గుల్య లేర్పరచి, రథ్యా శ్రేణి నిర్మించి సౌ
ఖ్యదమై పొల్చు స్వరాజ్య మీ యపని స్థైర్యస్ఫూర్తి వర్ధిల్లుతన్.

మ. వందేమాతర మంచుఁ జిత్ర లిపులన్ భాస్వత్పతాక త్వెలుం
గం దేశాంతర సంగసర్వజల భాగ ప్రస్థితిం ధూమ నౌ
కాందోళంబులఁ దూగి వచ్చి నిజదేశాలోకనావాప్తి నా
నం దాంభోనిధి నోలలాడుదురు సన్మాన్య స్థితిన్నీసుతుల్.

గీ. పాఁడి దలఁచిన మనపాలి పాలవెల్లి
పైరు దలఁచిన మనపాలి పంట చేను
వసు సమృద్ధికి మనపాలి భాగ్యరాశి
భరతఖండము మన తపః ఫలము గాదె ?.

గీ. నిరిత సర్వర్తు సుమఫల భరిత మఖిల
దేశ మృగపక్షి రాజితోద్దేశ మమల
చారిపూరిత నదనదీ బ్రాణిత మిది
యఖిల భాత్రకి నారామ మనఁగఁ దనరు.

గీ. ప్రజలు ప్రజ్ఞాన సముద్రులు భవ్యమతులు
విమల సౌజన్య యుతులు పవిత్ర చరితు
లఖిల శిల్పకళా రహస్యార్థ విదులు
నసదృశౌదార్య సాహస ప్రాంచితులును.

గీ. కూటికేమియు మనలకుఁ గొడువ లేదు
కోటు తెన్నియు బోయెడు గుడ్డలకయి
ఆ ప్రవాహము నాపంగ నానకట్ట
యన స్వదేశోద్యమము నేటి కమరె మనకు.

[గా మనకు గల్గెగా బహిష్కార మరయ].

గీ. తండ్రి దైవంబు మనలకుఁ దల్లి ధాత్రి,
తండ్రి యొసఁగిన దివ్యసాధనము దీనిఁ
గొని గడంగుడు బాపంగ జననిదైన్య
మిట్లొనర్చిన మన కగు నిష్ఠసిద్ధి.

గీ. సన్న నూలున సరిగను జాతి పనులఁ
దోచు సంతోషమెల్లను దుచ్చమనుచు
దేశమాత యొసంగెడు లేశమయిన
మేరువంచుఁ దలంచుట మేలు మనకు.

గీ. ముతుక బట్టలుఁ గట్టుట మోటు దన మ
టంచు వెంగలులై మన మెంచఁ జనదు
హృదయ మందున నౌదార్య మెసఁగకున్నఁ
గల్గ మెఱుఁగుల నాగరికంబు రాదు.

గీ. తండ్రి దైవంబు మనలకుఁ దల్లి ధాత్రి
యన్నదమ్మల మగు మన కైకమత్య
మును నిరంతర సౌభ్రాతమును బొసంగు
నివి యొసంగిన మన కగు నిహము పరమ

గీ. మనము బుట్టిన మన్నును మనము గలియు
మన్ను నియ్యది, గావున మనకు బైట
వేష భాషల భేద మెవ్విధి నొదవిన
హృదయ సీమల సౌభ్రాత మెనయ వలయ

గీ. కాన దేశభిమానంబు కల్మి కైస్త
వులు ముసల్మానులును హిందువులును బార
సీలు నొక్క కుటుంబమై చేరి దేశ
మాత నుద్ధరయింతురు గాతఁ బ్రీతి.

గీ. శక్తు లభ్యాస-రహితమై జనుల యందు
ఘన వికాసము గాంచి ప్రకాశ మందు
శక్తు లభ్యాస రహితమై సన్నగిల్లు
చాల కాల మటులె పోవ సమసి పోవు.

కం, “రాజునకుఁ బ్రజ శరీరము
రాజు ప్రజకు నాత్మగాన రాజును బ్రజయున్
రాజోత్తమ యన్యోన్య వి
రాజితులై యుండవలయు రిజ్జర్చసలన్.”

కం. అనునార్యోక్తిని మఱవక
ననవరతముఁ బ్రజలు ప్రభువులనురక్తి మెయిన్
విను తై కమత్య భావము
పనుపద వర్ధిల్లుచుండ్రు ప్రాజ్ఞులు పొగడన్.

కం. వందేమాతర మను నీ
వందారు జనాళి కెప్పు వాత్సల్యము తో
డందేశమాత యమితా
నందం బొనఁగూర్చు గాత : నానార్దదయై.

జా త్రి య గీ త ము

(“దూవూరి”)

జోహార్! జోహార్! భారతమాతా!

జోహార్! జోహార్! జోహార్!

శారద శుభ్రవియత్తల పథమున సంచరించు నీ రథము
నీ మృదు పీణాగాన ప్రబుద్ధము—నిత్యము మా మనము
జోహార్! జోహార్!

ప్రత్యుషలక్ష్మీ మకుట మణి ప్రభ—బాసె దమోగణము
నీ పదపంకజ నూపుర యుంకృతి—నిద్రావిరహితము.
జోహార్! జోహార్!

విప్లవ యుంర్నూ విచలితజీవన—పీచినికాయమున
స్థిర విజయోడుపకర్ణ భారణము—సేయుము శౌర్యమున
జోహార్! జోహార్!

ముకుళిత హస్తాలు నీ ప్రియపుత్రులు—మోదదృష్టిగనుము
నీ కరుణామృత నిర్ఘరపూరము—నిఘమమ్మ సతము
జోహార్! జోహార్!

నీ పదపీఠిని ప్రాణసుమంబులు—నిల్పిభజించెదము
గర్వితదాస్యభరంబును మాన్పి—సుఖంబులు మాకిడుము
జోహార్! జోహార్!

*

జన్మ భూమి

(“రాయప్రోలు”)

ఏ దేశమేగినా ఎందు కాలిడిన
ఏ పీఠమెక్కినా, ఎవ్వరేమనిన
పొగడరా నీ తల్లి భూమి భారతిని
నిలుపరా నీ జాతి నిండుగౌరవము.

ఏపూర్వ పుణ్యమో, ఏ యోగబలమో
జనియించినాడ పీ స్వర్గఖండమున
ఏమంచి పూవులన్ ప్రేమించినా వో
నినుమోచె యీ తల్లి కనక గర్భమున.

లేదురా ఇటువంటి భూదేవి యెందు
లేరురా మనవంటి పౌరులింకెందు
సూర్యుని వెలుతురుల్ సోకునందాక
ఓడల జెండాలు ఆడునందాక.

అందరగల ఈ అనంత భూతలిని
మనభూమివంటి చల్లని తల్లిలేదు
పాడరా నీతెల్ల బాలగీతములు
పాడరా నీ పీఠ భావ భారతము.

తమ తపస్సులు ఋషుల్ ధారవోయంగ
శౌర్యహోరము రాజచంద్రులర్పింప
భావ సూత్రము కవిప్రభువులల్లంగ
రాగ దుగ్ధము భక్తరత్నముల్ పిడుక

దిక్కుల కెగదన్ను తేజమ్మువెలుగ
రాళ్ళ తేనియలూరు రాగాలుసాగ
జగముల నూగించు మగతనంబెగయ
సౌందర్యమెగబోయు సాహిత్యమలర

వెలిగిన దీ దివ్యవిశ్వంబు పుత్ర
దీపించె నీ పుణ్యదేశంబు పుత్ర
పొలముల రత్నాలు మొలిచెరా యిచట
వార్దిలో ముత్యాలు పండెరా యిచట.

పృథివి దివ్యోపధుల్ పిదికెరా మనకు
కానల కస్తూరి కాచెరా మనకు
అవమానమేలరా అనుమానమేల,
భారతీయుడనంచు భక్తితోపాడ.

తమ్ముడా!

శ్రీలు పొంగిన జీవగడ్డయి
పాలుపాటిన భాగ్యసీమయి
వ్రాలినది యీ భరతఖండము
భక్తిపాడర; తమ్ముడా!

వేదశాఖలు పెరిగె నిచ్చట
అదికావ్యంబందె నిచ్చట
బాదరాయణ పరమ ఋషులకు
పాదు సుమ్మిడి చెల్లెలా !

విపిన బంధుర వృక్షవాటిక
ఉపనిషన్మధు వాలికె నిచ్చట
విషుల తత్వము విస్తరించిన
విమల తలమిదె తమ్ముడా !

సూత్ర యుగముల శుద్ధవాసన
జ్ఞాత్రయుగముల శౌర్యచండిమ
చిత్ర దాస్యముచే చరిత్రల
చెఱిగిపోయెనె చెల్లెలా !

మేలి కిన్నెర మేళవించి
రాలు కరగగ రాగ మెత్తీ
పాల తీయని బాల భారత
పదము పాడర తమ్ముడా !

నవరసమ్ములు నాట్యమాడగ
చివుర పలుకులు చెవుల విందుగ
కవిత లల్లిన కాంత హృదయుల
గారవింపవె చెల్లెలా !

దేశ గర్వము దీప్తిచెందగ
దేశ చరితము తేజరిల్లగ

దేశ మరసిన ధీరపురుషుల
తెలిసి పాడర తమ్ముడా !

పాండవేయుల పదును కత్తులు
మండి మెరిసిన మహిత రణకథ
కండగల చిక్కని తెలుంగుల
కలసి పాడవె చెల్లెలా !

లోకమంతకు కాక పెట్టిన
కాకతీయుల కదన పాండితి
చీకటిపోవని చేప పదముల
చేర్చిపాడర తమ్ముడా !

కుంగభద్రా భంగములతో
పొంగి నింగిని పొడిచి త్రుళ్ళి
భంగపడని తెలుంగు నాథుల
పాట పాడవె చెల్లెలా !

దిన దినమ్ము గ్రొత్తవేషమ్ము దిన దినమ్ము
గ్రొత్తభావమ్ము దాల్చి క్రొంగ్రొత్త సూపు
అక్షయ విలాసిని యీ ప్రతిక్షణాంగ
హారముల దాచెదేల నిజాంతరమ్ము.

నిజయశశ్చంద్రికల్ నిఖిల దిక్కుల యందు
ప్రజ్వలించేసిన ప్రాజ్ఞురాలు,
వీరాధి వీరుల విజయ ప్రతాపుల
ప్రియమారగన్న ప్రావీణ్యురాలు,
తన ప్రతాపము తెల్పి తనయుల మేల్కొల్పి,
ఘనత గాంచగనున్న యనఘురాలు,
మత వివక్షత మాన్పివెతలు దీర్ఘగనున్న
పుణ్యాత్మురాలింక పూజ్యురాలు,

విమల విఖ్యాతి వహసిన వీరమాత
అట్టి భారత మాతను యనవరతము
తలచి, ఋణమును దీర్చగా తరలి రండు
జనని దుఃఖమ్ము మాన్పని జన్మమేల :

భారత జనని

(గురుజ్ఞాన రాఘవశర్మ)

పల్లవి : జయ జయ భారత జననీ, పావనీ, జయ జయ ॥

అనుపల్లవి : జయ జయ సకలానంద దాయినీ, జయ జయ ॥

హిమాలయోన్నత - సమాదర్శిని
తమో దళన, విద్యా స్వరూపిణి. జయ జయ ॥

సంతత సస్యశ్యామల రూపిణి
సంచిత సకలై శ్వర్యదాయినీ. జయ జయ ॥

పావన గంగా జీవన శోభిని
పతితోద్ధారిణి, పాప విదారిణి. జయ జయ ॥

మధుర కుసుమఫల మంద సుహాసిని,
మంజుల శుక పిక - మధుర సుభాషిణి. జయ జయ ॥

ధీర వీర వర - నారీ రూపిణి
వైర వర్గ సంహారిణి - తారిణి. జయ జయ ॥

సార్థక, ధర్మ-చక్ర పతాకిని
సకల సౌఖ్యరా - జ్యప్రదాయినీ. జయ జయ ॥

వీరకుమార కుమారి ధామ్నీ
విశ్వకీర్తిశో - భిత శుభనామ్నీ. జయ జయ ॥

విశ్వలోకహిత విజయ కిరీటిని
శాశ్వత మంగళ - శాంతిదాయినీ. జయ జయ ॥

భరత మాత

(“జాషువా”)

ప్రమథ నాథుని నీరు ద్రావింప జాలిన
 వజ్రాల కొడుకుల బడసినావు,
 నరకాధిపతి గుండెగరగింప జాలిన
 వెలది మిన్నల కుగ్గుఁబెట్టినావు,
 బ్రహ్మయంతటివాని వణకింప జాలిన
 మునుల మూపున నిడి మోసినావు,
 అంటినంతన పాపమణిగింప జాలిన
 తీర్థకోటుల మున్ని తేలినావు,

యుర్వి పుట్టకముందె నీ వుంటివేమో
 సకలశాస్త్ర పురాణముల్ చదివినావు
 గొనబు సిరిగల భాగ్యశాలినివి నీవు
 భారతాంబామణీ నమస్కారమమ్మ :

జలకంబులాడించు చెలికత్తెగద నీకుఁ
 గనకాంబుజాఢ్య గంగా భవాని
 తలమీది గుండుమల్లెల దండ గద నీకు
 నత్యున్నతోరు హిమాలయంబు,

పూత బంగారు సొమ్మల పెట్టెగద నీకు
సిరివెలంది చరించు సింహాశంబు,
ముద్దుగారెడు నిగ్గుటద్దంబుగద నీకు
నిండారు హిందుమహాంబురాశి.

ఇట్టి నినుజూచి బిచ్చంబు బెట్టుమనుచు
అన్ని దీక్కులు యాచించు చున్నవమ్మ
ఐకమత్యంబుగల్గి నిన్ననుభవించు
కౌఱత పూరింపవే మాకు భరతమాత !

అ గ్ని ధా ర

(“దాశరథి”)

ఓ జనతా నతాంజలి పుటోజ్జ్వల కోష్ఠనవోష్ఠ రక్తధా
రా జలసిక్త పాద కమలద్వయ శోభిమనోజ్ఞ దేహ రే
ఖాజయ భారతీ : యుగ యుగమ్ముల పున్నెపుపంటవీవు నీ
పూజకు తెచ్చినాడ నిదెపొంగిన గుండియనిండు పద్దెముల్.

జండా, ఒక్కటె మూడు వన్నెలది, దేశంబొక్కటే భారతా
ఖండానేతు హిమాచలోర్వర; కవీట్యాండమ్ములోనన్ రవీం
ద్రుండొక్కండె, కవీంద్రు, దూర్జిత జగద్యుద్ధాలలో శాంతి కో
దండోద్య ద్విజయుండు గాంధీ ఒకడే, తల్లీ మహా భారతీ !

మా తృ భూ మి

(కాటూరు వేంకటేశ్వరరావు)

పుడమి చేడియకు గొప్పన మల్లె పూదండ
పోలుపుగల మా జన్మభూమి భారతధాత్రి
ఎంత చక్కని తల్లి వే! రాణివే! ఎల్ల భూములకు నీవు

ముక్కూరు పంటచేలు మితిలేని
రొక్కములు మూల్గు నిధులు
చక్కనగు పూదోటలు - మాతల్లి! సౌభాగ్యవతివి, నీవు
దిక్కులన్నీ వెదకినా-నీవంటి దేశమేదీ! పుడమిపై
ఎంత చక్కని తల్లి వే! రాణివే! యెల్ల భూములకు.

ఇంత చక్కని చంద్రుడూ! చుక్కలూ,
ఇంత వెచ్చని సూర్యుడూ,
కారు క్రమ్మిన మిన్నులూ - తొలకు క్రొ
క్కూరు మెఱుపుందీవలూ!
పులుగు పాటల జోలలూ, కలకలని
పులుగులా మేల్కొలుపులూ॥ ఎంత చక్కని.....

ఉయ్యాలా ! జంబాలా !

(‘కవికొండల వేంకటరావు’)

ఉయ్యాలా ! జంబాలా ! భారత నవజీవన బాలా !

పూరిత సత్యాగ్రహ శీలా ! పరిభవ దుఃఖిత పాంచాలా !

నీ పురుడు-ఏ నెలలో-వెన్నెలల-క్రొన్నెలలో

నీ పుట్టు-వెచ్చోట-మిన్నేట-మున్నీట.

ఉయ్యాలా...

తొలినాటి-వేదాలు-పులివోని-చనుబాలు

మఱునాటి-కావ్యాలు-కమ్మ గు-జ్జన గూళ్ళు.

ఉ.....

శ్రీరామాయణ కథలు-ఊకొన్న వాక్సుధలు

భారత గీతా రుతము-చందాయి యమృతము ?

ఉ.....

బుద్ధుడు నీ సంబుద్ధి-యవను లొకో నీ కుద్ధి

మొగల్ మరాటుల్ చేబంతుల్-రసపుత్రుల్ చేమంతుల్. ఉ.....

పాశ్చాత్యమ్ మోహోంధమ్-ప్రాచీనమ్ ప్రియ బంధమ్

ఆధ్యాత్మమ్ కల్యాణమ్-స్వాతంత్ర్యమ్ శతమానమ్. ఉ.....

నీ మెట్టు నీలాలు-నీ చుట్టు నీ రాలు

జడ దొట్టు తలఁబ్రాలు-ఒడిగట్టు మగరాలు.

ఉ.....

ముజ్జగపు దీవెనలు-ముప్పది కోటుల జనులు

జయ జయ వాద్యోన్నతులు-జేజేల హారతులు.

ఉ.....

జాతీయ గీతిక

(కవికొండల వేంకటరావు)

హిమగిరి శిఖరము-వింధ్య వనీంద్రము
కన్యాకుమారి పద డిండీరము

స్ఫురితము-భరితము-చలితోల్ల లితము
స్వాతంత్ర్యముచే-స్వాతంత్ర్యముచే

స్వాగత మనవోయ్, కని, పని వినవోయ్,
మనవోయ్, అనవోయ్, జయ్, జయ్, జయ్ !
జాహ్నవి, గౌతమి, కృష్ణ, పినాకిని,
కావేరి, నర్మద యమునా సింధులు

అహర్ని శాదులు-ఒకటే గానము
కలలో-అలలో-అదే ప్రయాణము
స్వాతంత్ర్యముకై-స్వాతంత్ర్యముకై

స్వాగత మనవోయ్, కని, పని వినవోయ్
మనవోయ్, అనవోయ్, జయ్, జయ్, జయ్.
గుజరాత్, వంగ, అంగ, మరాఠా,
త్రిలింగ, తమ్మిశ, కళింగమును జను

ల జరులు-అమరులు-అనామయులుగా

స్వాతంత్ర్యము హేయ్ ! స్వాతంత్ర్యము హేయ్ !

స్వాగత మనవోయ్, కని, పని వినవోయ్,
మనవోయ్, అనవోయ్, జయ్, జయ్, జయ్ !
నౌరోజీ తిలకులు, లజప ద్దాసులు
దాని పథంబున, నలిగిన నొగిలిన

వెచ్చని నెత్తుటి దివిటీ వెలుగునె

స్వాతంత్ర్యంబదె !-స్వాతంత్ర్యంబదె !

స్వాగత మనవోయ్, కని, పని వినవోయ్
మనవోయ్, అనవోయ్. జయ్, జయ్, జయ్,
ఇంగ్లం డమెరిక, స్వీడన్, స్విట్జర్,
జపాను, జర్మని, కీచు, పరాసు,

అంబ విశ్వకళ కభివాదన మిడు

స్వాతంత్ర్యమురా, స్వాతంత్ర్యమురా

స్వాగత మనవోయ్, కని, పని వినవోయ్,
మనవోయ్, అనవోయ్, జయ్, జయ్, జయ్ !

జయ జయ భారత జన గణ మూతా !

జయ జయ ధారత జన గణ మతా !

సాధుజన స్తుత చరితా

॥ జయ జయ ॥

పావన హిందు బౌద్ధ తురుష్క

ప్రముఖ మతాలయ హాతా

॥ జయ జయ ॥

జగతిని శాంతి స్థాపకు చేసియెడు

భ్యాతి వహించిన ఘనునీ ।

గాంధీ మహాత్ముని-కరుణా సాంద్రుని

కన్న ధన్య జననీ

॥ జయ జయ ॥

గంగా యమునా గౌతమి కృష్ణ

కావేరి జల పూతా ।

వింధ్య ముఖర వృద్ధివీధర భరితా

ప్రకృతి విచిత్ర సమేతా

[illegible]

సకల ఖనిజ సస్యముల బొదలు నీ

సాటి యెవరు లోకమునా

వేద శాస్త్రములు నాది కాలమున

వెలయించిన యమ్మా

॥ జయ జయ ॥

ముదమున ముప్పది మూడు కోటల

ముద్దు బిడ్డలకు జననీ ।

సౌభాత్యత్వము స్వాతంత్ర్యంబును

సమకూర్పుమ నత్వరమ॥

జయ జయ భారత జన గణ మూలా.

సాధు జనస్తుత చరితా॥

మా తల్లి

(గౌతమకోకిల, మహాకవి, శ్రీవేదుల సత్యనారాయణశాస్త్రి)

ఆ యుషో దేవతా నయనాబ్జ మధువు
లొలుకు నీ శైశిర ప్రభాతోదయమున
గుర్తువట్టితి సంతాన కోటి తోడి
తల్లిపీవె పో! నా విశ్వధాత్రి వసుచు !

నీ కడ కాకులందె హిమ నిర్మల జీవన శాంతి నిర్వరుల్
నీ కడ కన్నులందె జననీ స్తనదుగ్ధ విముగ్ధ మాధురుల్
నాకు లభింప శైశవమునన్ నను వీడిన కన్నతల్లి పు
ణ్యాకృతి బోల్చుకొంటి భవదాకృతిలో నిపుడో కళావతీ !

నీ యమృత స్వరూప మెద నిల్చిన యంత గతానుభూతులున్
పోయిన పోకలుం దెమలి పోవని కాంక్షలు చింకి పాతలై
పాయగ, తల్లి వీవని భవచ్ఛరణమ్ముల మోకరించి య
మ్మా! యని పిల్చుకొంటి బహిరంతర శాంతి సుధల్ స్రవింపగన్.

ఈ సచరాచర ప్రకృతి కెల్ల రనైక వికాస జీవ మీ
వే! సతతక్షుధం బరితపించెడు పేదలపాలి యన్నపూ
ర్ణా సతి వీవె! దుర్బలుల రక్షణకై యభయ ప్రదానముం
జేసెడి శక్తివీవె జననీ! భవదన్యము లేద, యేదియున్.

నీ దయగల్గినన్ జరుగనేరని దేదియు లేదు తల్లీ! పృ
ధ్వీదయితుండు భిక్షువగు, భిక్షువు రాజ్య ధురం ధరుండగుం
గాదన కింక నీ వభయ కంకణమూనుము నన్ను బోలు ని
ర్వేదుల పేదలం, జిర నిపీడుతులం గృహమై భరింపగన్.

సోదర శోణితమ్ముఁ జవి చూచెడి కూరులు కార్మిక ప్రజా
స్వేద ఫలమ్ముతో నినుప పెట్టెల నింపెడి నిర్దయుల్ మతో
న్మాద నిరంకుశుల్ దురభిమానులు నిండిన లోకమందు అ
స్మాదృశ దుర్బల ప్రజల మన్నగ తల్లీ! త్వదన్యమున్నదే !

ఆరని మంటగా బ్రతుకు నందు రగుల్కొనుచున్న దొక్కచే
కోరిక, నీ కృపావనికి కోకిలనై కొనియాడు కొందు మం
దార సుమారుణ ద్యుతి వికాసము గొల్పెడి నీ మనోహరా
కారముతో మధూదయ వికాసము నింపుము తల్లీ! నా యెదన్.

ఏ యనుభూతి లేక రసమెండి వివర్ణత దోగి, వాసనల్
పోయిన నా హృదంబుజములో నొలికింపు మొకింత సర్వ సం
ధాయకమైన నీ యడుగు దమ్ముల పుష్పాడితోడితేనె త
ల్లీ! యదె చాలు! నాకిక ఫలించును ప్రోవిడుకొన్న నా కలల్ !

ప్రియ భారతావని

(గౌతమీ కోకిల 'వేదుల')

ప్రియ భారతావనీ! విశ్వైకపావనీ!

జయశాలినీ! మమ్ము దయచూడుమా! జనని!

తెగలు తెగలై చీలి వగచు నీ సంతతిని

తెగని స్నేహమున బంధించి ఏకముజేసి

॥ప్రియ॥

కలుషితాచారముల కుల జాతి మత ద్వేష

ముల బాపి నీ నేవ సలుపు భాగ్యంబిచ్చి

॥ప్రియ॥

చెలిమితో జాతీయ బలముతో వైభవో

జ్వల జీవనముతో పలసిల్ల దీవించి

॥ప్రియ॥

విలసద్యశమ్ము దిక్కులనిండ ఆసియా

తలమానికమ్ముగా నిలువ నీ కేతనము

॥ప్రియ॥

నమో హిందు మాతా !

నమో! హిందుమాతా! మాతా! సుజాతా!

నమో! జగన్నాతా॥ నమో॥

అమోఘ దివ్య మహిమా సమేతా ।

అఖండవర భరతఖండ మాతా

విపుల హిమా ద్రులే వేణీభరముగ

గంగా యమునలె కంఠహారముగ

ఘన గోదావరి కటి సూత్రమ్ముగ

కనులకు పండువ- ఘటించు మాతా -

గోలకొండ నీ రత్నకోశమట

కోహినురు నీ జడలో పూవట

తాజమహాలు నీ దివ్య భవనమట

అహహా! నీ భాగ్యము - మాతా॥ నమో హిందు

జాతీయ గీతం

(దేవులపల్లి కృష్ణశాస్త్రి)

జయ జయ జయ ప్రియ భారత
 జనయిత్రీ, దివ్యధాత్రి,
 జయ జయ జయ శత సహస్ర
 నర నారీ హృదయనేత్రి
 జయ జయ సస్యామల సు
 శ్యామ చలచ్ఛేలాంచల
 జయ వసంత కుసుమలతా
 చరిత లలిత చూర్ణ కుంతల
 జయ మదీయ హృదయాశయ
 లాక్షారణ పదయుగళా।
 జయ జయ జయ ప్రియభారత ॥
 జయ దిశాంత గత శకుంత
 దివ్యగాన పరితోషణ
 జయ గాయక వై తాళిక
 గళ విశాల పద విహరణ
 జయ మదీయ మధుర గేయ
 చుంబిత సుందర చరణా॥
 జయ జయ జయ ప్రియ భారత
 జనయిత్రీ, దివ్యధాత్రి॥ (కృష్ణా పత్రిక)

— జ య గీ తి

(వానమామలై వరదాచార్యులు)

జయ భారతావనీ ! జయలోక పావనీ,

శాంతి సుఖదాయినీ ! జననీ ! నమస్తే !

సకల సంపత్తినీ ! సస్యనందనవనీ !

ఆసేతు శీతనగ హాటకావని జనని !

చత్వారింశత్కోటి-జయ ఘంటికాధ్వనీ,

సాశీతి కోటి భుజ బల మహావాహినీ !   ॥ జ॥

హిందూ ముసల్మాను ఈసాయి శిఖ్ జైన్

బౌద్ధ చార్వాక సుత బహుమత కుటుంబినీ !

సంస్కృతాంధ్ర ద్రవిడ వంగ హిందీ ఓడ్ర

ఘూర్జర మరాఠ కర్ణాట కలభాషిణీ !   ॥ జ॥

గంగా మహానదీ గౌతమీ కృష్ణాది

రంగత్తరంగిణీ ! రమ్యామృతస్తనీ !

శాంత్యహింసా సత్య శస్త్రాస్త్ర ధారిణీ !

వీర నారీమణీ ! విశ్వహిత కారిణీ !   ॥ १

వేద వేదాంత విజ్ఞాన ప్రదాయినీ :

బౌద్ధ సిద్ధాంత నిర్వాణ ప్రచారిణీ :

కాళిదాస వ్యాస కావ్యమందాకీనీ :

సంగీత సాహిత్య సత్కళా మోహినీ

॥ జయ ॥

నీకు మువ్వంకులును నిలచి రత్నాకరుడు

వెలనురుగు తరగలను వింజామరలు పీచ

నీ హిమాలయ మకుట నిర్మాణమున దోచు

జీవమణులై సూర్య శశి తారకలు పూచు ॥జయ ॥

నీ మహోన్నతి హిమానీ గోత్ర శిఖరమ్ము

నీ పవిత్రత గాంగ నిర్ఘర ప్రవాహమ్ము

నీ చేతి సొమ్మెలోరా శిల్ప ఖండమ్ము

నీదు వాక్యమ్ము శ్రీ గీతోపదేశమ్ము ॥జయభారతావనీ ॥

దేశమా ! భారత మాతృ దేశమా !

దేశమా ! భారత మాతృ దేశమా !

నా కన్నతల్లి ! దేశమా ! బంగరు -

హిందూదేశమా ॥ దేశమా ॥

ప్రహ్లాద నారదాది భక్తుల గన్నతల్లి
వీరహనుమాన్ భీమ-శూరుల గన్నతల్లి ॥ దేశమా ॥

ఏలాగు చిక్కినావు-ఎందుకు డస్సినావు
చాలా నలుగులు చెంది - సతమతమైతివి ॥

ముప్పది మూడుకోట్ల - ముఖ్య సంతతి నీకు
ముప్పు తిప్పలుపెట్ట - మూల్గుచుంటివి బాధ ॥

కన్నుల నీరు నీవు - ఎన్నాళ్ళు కార్చెదవు
కన్నకొడుకున్నాడు - గాంధీని చూడవేమి ॥

ఏడాదిలోన సమ-కూడు స్వరాజ్యము
ఏడువకమ్మ స్వేచ్ఛ-చూడు తప్పక వచ్చు ॥

ప్రబలాహింస దీక్ష-పట్టి సాగితిమమ్మ
ధర్మయుద్ధమందు-తప్పదు జయమింక ॥

రాత్తులక్ష్మి-యింటి రాజ్య లక్ష్మి మాకు
ప్రతము బూనితిమి స్వరాజ్య లక్ష్మి కొఱకు ॥

హిందూ ముసల్మాను లేకమైయున్నాము
సందేహమేల, ని-శ్చయము స్వరాజ్యము ॥ దేశమా ॥

భారతాంబికా

(గరికపాటి మల్లావధాని)

హోటక రత్న రాశులకు నాకరమై, పరదేశ వాటిను
ట్టూటల నూటజేసి విగతోపమవై యలరారు విన్ను నీ
నాటను గూటి గుడ్డల కనాథ విధంబునఁ గుందజేసి, యా
రాటము నొందజేసెఁ బరరాజ్య విధానము భారతాంబికా :

౧॥ పలు విధముల్ మృగంబులును బక్షులు భూమిజముల్లతావళల్
గొలరులు వాహినుల్ వనధులున్ గిరులున్ దదుపాశ్రితాటవీ
స్థలులును క్షేత్ర తీర్థములు సస్య సమన్విత భూమి భాగముల్
గలకలలాడు నీకు నిటు గారియ గూరెనె : భారతాంబికా :

౦॥ తరుగని భోగ భాగ్యములు, ధర్మమునన్ బరతత్వ బోధ మం
దురుతర సత్కలా ప్రతిభనూర్జిత సాహస దైర్యవిక్రమ
స్ఫురణను నై తికంబునఁ బ్రభుత్వమునన్ జగదేక రాజ్యవై
పరగెడు నీవు నే దొరుల బానిసవైతివి : భారతాంబికా :

౩॥ పుట్టిన నీదు బిడ్డలమె, పొట్టకు బట్టకు లేక పెక్కు లి
క్కట్టుల వొందుచుండ, నధికారుల మంచు విదేశ సంభవుల్
నెట్లనఁ బీటలెట్టుకొని నీ సిరినెల్లను దోచుచుండ మే
మెట్టుల నింకజూచి సహియింపగలారమె : భారతాంబికా :

౪॥ సాధుజనాగ్రగణ్య డతి శాంతుడనంజను నిమ్మహోత్ము స
ద్బోధల దప్పలేము సతముం బొనరించెడు, మాతృదేవతా
రాధనమే దురంత మపరాధము నందు రిదేమి : యెన్న దే
వ్యాధుల దుర్వ్యధల్ విరుగడై సుఖియింతుమె : భారతాంబికా :

భారత జనని

(మంగిపూడి వెంకటేశ్వర్లు)

(పూరికళ్యాణిరాగం-రూపకము)

నిన్ను నెన్న మాతరమా । నిరుపమాన భరతమాత

మిన్ననై యఖిల భూముల । కన్నతల్లి । కల్పవల్లి

॥నిన్ను నెన్న మా తరమా॥

కనక రత్న ఖనిజములును-గలిగిన పర్వతములు

వనములు పుణ్యనదులు-పా-వనులగు తనయులు గల

॥నిన్ను నెన్న॥

ఒకరి బిచ్చమెత్త నీకు-నొక్కొంతయు బనిలేదు

సకలము నీలోన కలదు-సాయము నీ కొరులదేల ॥నిన్ను నెన్న॥

చిన్నబోవు వదనమ్ముల-భిన్నులై నినుజూచు చున్నవి

అన్నకీర్తి గన్నావని-వన్నెతక్కి పర రాజ్యములు

॥నిన్ను నెన్న॥

టాస్యవృత్తి నీకేల-త్యాగులు మహాత్ములగుచు

వాసికెక్కిన సుతులు గలరు-గాసిల నీకేమి కొదువ

॥నిన్ను నెన్న॥

జయ జయ భారత

(మంగిపూడి వెంకటశర్మ)

జయ జయ భారత జన గణ మాతా

సాధుజన స్తుత చరితా

పావన హిందు బౌద్ధ తురుష్క ప్రముఖ మతాలయ పూతా

॥జయ జయ॥

జగతిని శాంతి స్థాపకుడనియెడు-శ్యాతి వహించిన ఘను నీ

గాంధీ మహాత్ముని-కరుణా సాంద్రుని-కన్న భన్యయే జననీ

॥జయ జయ॥

గంగా యమునా గౌతమి కృష్ణా కావేరీ జలపూతా

వింధ్య ముఖర పృథివీ ధర భరితా-ప్రకృతి విచిత్ర సమేతా

॥జయ జయ॥

సకల ఖనిజ సస్యములు బొదలు నీ సాటి యెవరు లోకమున

వేదశాస్త్రములు నాది కాలమున-వెలయించిన మా యమ్మా

॥జయ జయ॥

ముదమున ముప్పది కోటల-ముద్దు బిడ్డలకు జననీ

సౌభాతృత్వము స్వాతంత్ర్యమును సమకూర్చుమా సత్వరమే

॥జయ జయ॥

హెచ్చరిక

హిందు మాతా । నిన్ను వేడని-మండ బుద్ధిని మాన్సుమా :
 అందమైన స్వదేశ వస్తువు-లందు, మా మది, నిల్చుమా :
 వగవ వలదు ! కంటనీరు-వచబోకు మమ్మరో!
 భారతమాతా! ధన్యురాలవు-ప్రతిభా గా-చెద వమ్మరో!
 వీర మాతా । సుతుల కలరు-వారి సందర బ్రోవుమా :
 జగతి నిన్నుబోలు వీరమాత తెవ్వరు । తెచ్చుమా :
 నీతి బలము నిష్ఠ నియమము-లేనివారమైతిమి
 ఐహికంబె శాశ్వతంబను-భ్రమను జిక్కా వొంటిమి॥
 జాతి మతము, కులము, వృత్తి పూర్తిగా నిరసించితిమి
 తెల్ల దొరలవలె మేము భోగిలమై పోతిమి॥
 నీదా కళలను శాస్త్రములను పూర్తిగా వికనాడితిమి
 ప్రకృతి శాస్త్రముల్ పరమార్థము-లని యెంచు చుంటిమి॥
 ధనము కొరికై ధాన్యము పరదేశముల కంపుచుంటిమి
 పూట తిండి లేక, ఆరు-కోట్లు మాడుచుండిరి॥
 ఇంపు, సొంపు, గుడ్డలు, మా-కొంప గుల్లలు చేయుచున్నవి
 దేశ దారిద్ర్యము బాప-స్వదేశ వ్రతమె బూనుకొంటిమి॥
 ఉద్యోగముల జిక్కువడి-దాస్యమున నీ దావలంటిమి
 కాయ కష్టము, కర్మ విద్యల-ముదరమును బోషింప జాలరు॥
 త్రాగుబోతు తనము హెచ్చి తన్నులాడుకొను చుంటిమి
 సర్వ పాపములను బాపి-స్వతంత్రులను చేయుమమ్మ॥

దే మాతరం (1907)

బ్రిటిష్ వెంకట సుబ్బారాయుడు)
మంగళూరి వేంకటశర్మ)

నంబు, దీపింప జేయు మం
దే మాతరంబు సుండు
ర్యమున్ సమకూరజేయు, మం
ందే మాతరంబు సుండు.

బాగ్యంబుఁ జేతి కందిచ్చుతం
దే మాతరంబు సుండు
ధిక శ్రీకుల జేయు జం
ందే మాతరంబు సుండు.

జనులార ! వాచాఫణీంద్రులార
రార! స్వాత్రంత్ర్య నిరతులార !
గోరథములు దీర్చి మనుచు నట్టి
సరయ వందే మాతరంబు సుండు॥

卐

భ ర త మా త

(మట్నూరి వెంకట సుబ్బారాయుడు)

(మంగపూడి వెంకటశర్మ)

ఆ దయార్ద్రచేతః చిరకీర్తి విఖ్యాతః ।

చారుగుణ సమేతః । వీరమాతః ।

భవమహాబ్ధి పూతః । భద్ర భాగ్య స్ఫీతః

భక్త పారిజాతః । భరతమాత ॥

బంగారు గనులు గలవో

రంగారెడు నదులు గలవు : రత్నంబులు చా

లం గలవు విలాతుల ని

బృంగినినో భరతమాతః ! భాగ్య సమేతా !

దేశ భక్తి గలాడెః సుధీశ్వరుండు

దేశభక్తి గలాడె పోః దివ్యమూర్తి

దేశభక్తి గలుగువాడె । దేవనిభుడు

వలయు దేశంబుపై భక్తి భరతమాత.

కృప “బరోపకారార్థ శరీర” మనుచు

దేహమె వ్యాదొసంగు స్వదేశమునకు

నట్టి, ధన్యతముని, నరుడనగ నేల ।

సురల కన్నను, పూజ్యుండు భరతమాత ॥

ప్రతి ఫల మాసింపక సం
 తతమును లోకోపకార తత్పర చిత్తా
 న్వితుడై క్రియలొనరించెడు
 నతడె. సుకృతి భరతమాత ! హర్ష సమేతా !

దేశ హితము గోరి దేహంబు గేహంబు
 దినము జీవనంబు ధారవోయు
 మాన్యులను ఘనవదాన్యుల ధన్యుల
 గరిమ నెంతునమ్మి! భరతమాత!!

స్వసహాయమే సుశ్రేయము
 స్వసహాయమే దైన్యహరము, సంపత్కరమున్
 స్వసహాయమే, మానవులకు
 వ్యసన హరము, భరతమాత ! భావాతీతా॥

దేశదురవస్థ

(మంగిపూడి, ముట్నూరి)

రత్నఖనులకేది రమణీయ సదనంబు

జీవ నదులకేది తావలంబు

మేటి శైలంబుల కాటపట్టెయ్యది

గేహమెయ్యది, పంచలోహములకు

నిఖిల శాస్త్రములు, జన్మించిన నెలవేది

చక్రవర్తులకేది జన్మభూమి

సత్య సందులకు వాసస్థాన మెయ్యది

ధర్మ దేవతకు నాధారమేది

దానమునకునేది నిలయంబు, ధైర్యశాలు

లైన కూరాగ్రగణ్యుల స్థానమేది :

అట్లే మన హిందుదేశమే, అక్కటకట

మిగుల దారిద్ర్యదశనొంది పొగులుచుండె.

సకల దేశముల కాశ్చర్యము గలిగించు

కాశ్మీర శాలువల్ గంగఁ గలినె

ఉర్వి యంతటను, నోహో, యనిపించు, ధ

క్కా మేటి నెల్లాల నామ మణగె,

నిఖిల సీమలను. వన్నెకునెక్కి, మతిఁ గన్న

శిల్పశాస్త్రం బతి స్వల్పమయ్యె
సకల రాష్ట్ర సుధీంద్ర సమ్మానితం బై న
ప్రకృతి శాస్త్రము స్మరింపంగ లేదు ॥

చేతి పనులెల్ల మిగుల నశించి పోయె
సిరియు విద్యయునుం గూడ, జెదరి పోయె
నాగరికతాభిమానముల్ నాశమయ్యె
హిందుదేశంబు గరిమంబు హీనమాయె ॥

‘సత్యంపద’ యటంచు, సంతతంబును దప్పు
సాక్ష్యముల్ చెప్పు వాచాలుఁ దొకఁడు
‘ధర్మంచర’ యటంచుఁ దా నధర్మ పథాను
సారియై చరియించు క్రూరుఁ దొకఁడు
భువి ‘నహింసా పరమోధర్మ’ మని యాగ
పశుహింస నేయు ధీవరుఁ దొకఁడు
వసుమతి ‘నా స్తి తత్త్వం గురోః పర’ మని
తూలిపల్కెడి గురుద్రోహి యొకఁడు.

ధరఁ “బరోపకారార్థ మిదం శరీర”
మనుచు నపకృతుల్ నేయు దురాత్ముఁ దొకఁడు
వీరలందఱు దేశాన బెద్దలై రి
కట కటాః యిట్టెడుల నెట్లు గంటివమ్మ

ధీరుల గార్యశూరులును, దివ్యశరీరుల, విక్రమక్రమో
దారుల శ్రీవిహారులను, ధైర్య సమీరుల, విక్రమక్రమో
దారుల, భూరిసారులను ధన్యవిచారుల, సర్వ సత్కళా
పారుల, రూపశూరులను, వార్ధిగభీరులు సాహసస్ర వి

స్తారుల, దుష్టమానవ విదారుల విశ్రుత వీరులన్, సదా
చారుల, సహృదయతరులను సద్గుణధారులఁ, జారు కీర్త్యులం
కారుల, నిర్వికారులను గాంచిన గర్భమునం దసారులను,
గ్రూరుల భీరులన్ జననిరో: యెటుకాంచితివమ్మ మమ్ముల
ధన సంతతులకు సుందర మందిరంబునా

గోహినూరు వజ్రమే గొప్ప సాక్షి
శౌర్య సంపన్నుల జన్మభూమి యనంగ
నల, శివాజియె నిక్కిమైన సాక్షి
శిల్ప సద్విద్య కనల్ప ధామంబునా
మేలైన, దలఁ తాజ్ఞహలె సాక్షి !
వస్తునిర్మాతృ ప్రళ స్తసీమ యనంగ
భువన ప్రసిద్ధశాలువలె సాక్షి
కలిత దేశాభిమానంబు నిలయ మనంగ
బ్రకటమైన స్వదేశ వర్తకమే సాక్షి
లోక విజ్ఞానమునకును బ్రోక యనంగ
బ్రకృతి ముఖశాస్త్ర) నిచయంబె ప్రబల సాక్షి.
కలిమి గాంచినావు కడుపెడు బిడ్డల
గాంచినావు గరిమ గాంచినావు
వీరమాతవగుచు, విఖ్యాతిగన్నారు
తక్కువేమి ! నీకుఁ దల్లి ! చెవుమ !

చం॥ కలములుఁ గాగితంబులును, గత్తులుఁ గత్తెరులున్ సిరాలు
వలువలు, నగ్గిపెట్టెలును, ల్యాంపులు, నూనెలు, సూదు లఁ
పలకలు, బలపముల్, సరిగబంతులు, గొడ్డులు, నింక
వలసిన నన్యదేశముల వారినె, వేడఁగనయ్యె ! నయ్యయ్యె

నా భారతము

(“పై డి పా టి”)

కృష్ణతాదాత్మ్య సంకీర్తనములె, విన్ను
 నవగళమున యమునా స్రవంతి
 శివ జటాజూటమ్ముఁ జింది చిందులు ద్రొక్కు
 కవి పాపహరము గంగా స్రవంతి
 వలగొన్న మున్నీటి పన్నీటి జలకేశి
 నవకమ్ము మీఱు కన్యాకుమారి !
 తెలిమంచుతో నచ్చ తెలివిభాసించు
 సత్యన్నతమ్ము హిమాలయమ్ము

నీతి నియమంపుఁ బండు వెన్నెలలఁ గాచి
 సత్ప్రభుండగు శ్రీరామచంద్రమూర్తి
 గృహ గృహమ్మునఁ దానె శబ్దించు నెచట
 శ్రుతి హితమ్ముగ, నట్టి భారతము నాది.

జనయిత్రి

(మల్లాది రామచంద్రశాస్త్రి)

జయ జయ జయ భా

రత జనయి త్రి !

జయ జయ దివ్య

జ్ఞాన ప్రదాత్రి !

జయ జయ నిరుపమ

మహి మోపే తా !

జయ జయ జయ చిర

యశస్స మేతా ! ॥

అర్థ కామముల

నను శాసనమున

ధర్మ బద్ధ మొన

రించిన సుకృతి

పురుషార్థ నిరూ

పణ విబుధ జగ

త్వా జ్యేత గాంచిన

యశ శ్చరిత్రీ ! ॥

అతులిత దివ్యా వేళ సంజనిత
విశ్వ శాంతి కాంక్షిత వచస్వినీ :
చతు రాశ్రమ జీవన విధాన ని
ర్దేశిత పథ దర్శిని తప స్వినీ :

ఇహపర సమచింతనమున వ్యక్తి వి
కాస మరయు జ్ఞాన ప్రోత స్వినీ ।
సమహిత చిత్త మ్మున లోకమ్ముల
శ్రేయము గోరు మహా మన స్వినీ : ॥

. . .

జాతీయ జండా (పతాకము)

ప్రతి జాతీయోక్త సంస్కృతికి అనుగుణ్యముగా, ప్రత్యేక జండా ఉంటుంది. ఆ జండాకెంతో పుట్టు పూర్వోత్తరములుంటవి. 1916లో లక్నో జాతీయ మహా సభా సమావేశములో 'హోమురూల్' ఉద్యమ పతాకము (డాక్టరు. అనిబినెంటు ఉద్యమము) ప్రప్రథమముగా యెగురవేసినారు.

1919లో పంజాబు జలంధర్ వాసి, వయో వృద్ధుడు. లాలాహంస రాజు, మన జాతీయ పతాకముపై, రాట్న చిహ్నముండవలెనని చేసిన సూచనను పురస్కరించుకొని, గంధీజీ బందరు ఆంధ్ర జాతీయ కళా శాల అధ్యాపకులు శ్రీ పింగళి వెంకయ్య పంతులుగారిని, నిరాదంబర త్రివర్ణ పతాకమును, సృష్టించుడని కోరగా, రాట్న చిహ్నముతోకూడిన త్రివర్ణ పతాకమును, వెంకయ్యగారు 1921లో చిత్రించి యిచ్చిరి. అవి సత్యాగ్రహోద్యమ ప్రారంభదినములు. అందరి మూడు రంగులా, భారత జాతీయ సమ్మేళనమునకు, ఐకమత్యమునకు సంకేతములు, 'హిందువులయెడ, యెట్టనై, ఇస్లామునందు పచ్చనై, తదితరులందున ధవళమై వెలుగొందేది మన జండా'- దేశము యొక్క ఆర్థిక దాస్య విమోచనకు చిహ్నము రాట్నము.

1923 మే 21వ తేదీని, నాగపూరులో జండా సత్యాగ్రహము ప్రారంభమైనది. ఆ సందర్భమున, నేట్ జమునాలాల్ బజాజ్ గారికి

రు. 3000/- లు జరిమానావేసి, దానిని బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వసూలు చేయుటకై ఆయన మోటారుకారు వేలమునకు పెట్టగా, యెవరు పాట పాడలేదు. దానిని పురస్కరించుకొని ప్రతి రాష్ట్రముంచి, జండా సత్కార గ్రహాలు వేలకొలిది ఉద్యమము సాగించారు. చివర దశలో వల్లభభాయి పటేలు నాయకత్వం క్రింద అది అఖిల భారత జాతీయోద్యమముగా పరిణమించి, జయప్రదమైనది. దానితో జాతీయ జండాకు ప్రత్యేక గౌరవ ప్రతిపత్తులు, ప్రాముఖ్యత లభించినవి.

1930లో సిక్కులు, జండా రంగులలో, తమ ప్రత్యేక రంగుకు స్థానంలేదని అలజడి లేవదీయగా, 1931 జూన్ లో, ఒక ఉప సంఘము ఏర్పడి యీ జండా రంగుల ప్రాముఖ్యమును, వేరుగా నిరూపించుచు ఒక నివేదిక అందజేసింది. దానిని అఖిల భారత జాతీయ మహాసభ అంగీకరించింది. దాని వివరము లివి;

అదివరకున్న రంగులు, మత సంబంధమైన సంకేతాలు కలిగి ఉన్నాయి. వాటికి బదులు, కుంకుమ పువ్వు రంగు శౌర్యాన్ని, త్యాగ శీలాన్ని, ప్రతిబింబింపజేయుచున్నదని, ఆకుపచ్చ రంగు అకుంతిత క్తి విశ్వాసాలనూ, కూరత్వాన్నీ, (ఔదార్య భావాన్ని) చాటుచున్నదనీ, తెలుపు రంగు, శాంతి, సత్యం, అహింసలకు ప్రత్యక్షనిదర్శనమనీ, మధ్యనున్న రాత్రిము ప్రజానీకముయొక్క స్వాతంత్ర్యాశయానికి చిహ్నముగాను, జెండా కొలత 3 రెట్లు పొడవు, రెండు రెట్లు వెడల్పుండవలె ననీ-తీర్మానించిరి.

రాజ్యాంగ-చరిష త్తు ఆమోదించిన స్వతంత్ర భారత జాతీయ పతాకము:-

పతాకములో పూర్వమునుంచి యున్నట్టి రంగులనట్లేయుంచి, మధ్యనున్న చర్బా స్థానమున (సాంచీ జయ స్థంభములోని) ఆశోకని

ధర్మ చక్రం నిర్ధారణ చేయబడింది. తదాది నేటివర కిదియే, మన భారత జాతీయ పతాకముగా నున్నది.

ప్రత్యేకత

1908 ఆగస్టు 18వ తేదీని, భారత నారీమణి శ్రీమతి మేడమ్ కామా, జర్మనీలో, స్పట్ఛార్జి నగరంలో జరిగిన అంతర్జాతీయ సోషలిస్టు కాన్ఫరెన్సులో, మన 'వందేమాతరం' జాతీయ జండాను ప్రప్రథమముగా ప్రదర్శించిన యువతి.

325310
20633

184.71954

R 14 J

184.71954

రుండా గాయన్

(శ్యాంలాల్ గుప్త పార్వద్)

విజయీ విశ్వ తిరంగా ప్యారా
రుండా ఊఁచా రహే హమారా॥

॥రు॥

సదా శక్తి బర్సానేవాలా
ప్రేమసుధా సర్సానేవాలా
పీరోంకో హర్సానే వాలా

మాతృ భూమికా తన మన సారా॥

॥రు॥

స్వతంత్రతాకే-భీషణ రణమేఁ
లఖ్ కర్ బధే జోశ్ షణ షణమేఁ
కాఁపే శత్రు దేఖ్ కర్ మనమేఁ

మిటజావే భయ సంకట సారా

॥రు॥

ఇన్ రుండేకే నీచే నిర్భయ
లేఁ స్వరాజ్య యహ అవిచల నిశ్చయ
బోలో, భారతమాతాకీ జయ్

స్వతంత్రతా హీ ద్యేయ హమారా॥

॥రు॥

ఇన్ కీ శాన న జానే పావే

చాహే జాన భలే హీ జావే

విశ్వ విజయ కరకే దిఖలావే

తబ్ హోవే ప్రణ పూర్ణ హమారా॥

॥రు॥

జాతీయ జండా

(జేసీగ్ రాగం బ్యాండ్ స్వరం ఏకతాళం)

('గురజాడ' 1922)

ఇదియే జాతీయ జండా।

జాతి! కిదియే ప్రాణము మాన

॥మిదియే॥

ఇదియే స్వరాజ్య ధ్వజము-నదుము ఫరంగీల హజము।

కదనమునకు దీనిబట్టి-కదలు శాంతి ప్రతిని బట్టి

॥ఇదియే॥

దేశ దాస్యము బాపు-దీన దరిద్రత బాపు

దేశ ద్రోహులమాపు-దీన, ప్రతాపము చూపు

॥ఇదియే॥

మతము లన్నిటికి, స-మృతము దీని క్రీడ

హితముకూడ శాంతి-యుతముగ పోరాడ

॥ఇదియే॥

హిందువులం దెట్టినై -ఇస్లాము మతమందు

పొందుగ పచ్చనై, యా-నందమును గూర్చు

॥నిదియే॥

ధవళమై, యితర-మతములకై వెలుగు

అవిరళ భాగ్య భో-గ్యములనీయ గలుగు

॥నిదియే॥

కోట్ల ధనము జనము-కొట్టి పోట్లను బెట్టు

కాటకములనెట్టు-రాట్నము గలట్టి

॥నిదియే॥

రుండా గాయన్

(శ్యాంలాల్ గుప్త పార్వద్)

విజయీ విశ్వ తిరంగా ప్యారా

రుండా ఊచా రహే హమారా॥

॥రుండా॥

సదా శక్తి బర్సానేవాలా

ప్రేమసుధా సర్సానేవాలా

పీరోంకో హర్సానే వాలా

మాతృ భూమికా తన మన సారా॥

॥రుండా॥

స్వతంత్రతాకే-భీషణ రణమే

లఖ్ కర్ బడే జోశ్ ఊణ ఊణమే

కాపే శత్రు దేఖ్ కర్ మనమే

మిటజావే భయ సంకట సారా

॥రుండా॥

ఇన్ రుండేకే సీచే నిర్భయ

లే స్వరాజ్య యహ అవిచల నిశ్చయ

బోలో, భారతమాతాకీ జయ్

స్వతంత్రతా హీ ధ్యేయ హమారా॥

॥రుండా॥

ఇన్ కీ శాన న జానే పావే

చాహే జాన భలే హీ జావే

విశ్వ విజయ కరకే దిఖలావే

తబ్ హోవే ప్రణ పూర్ణ హమారా॥

॥రుండా॥

జాతీయ జండా

(జేహాగ్ రాగం బ్యాండ్ స్వరం ఏకతాళం)

(‘గురజాడ’ 1922)

ఇదియే జాతీయ జండా।

జాతి! కిదియే ప్రాణము మాన

॥మిదియే॥

ఇదియే స్వరాజ్య ధ్వజము-నదుము ఫరంగీల హజము।

కదనమునకు దీనిబట్టి-కదలు శాంతి ప్రతిప బట్టి

॥ఇదియే॥

దేశ దాస్యము బాపు-దీన దరిద్రత బాపు

దేశ ద్రోహులమాపు-దీన, ప్రతాపము చూపు

॥ఇదియే॥

మతము లన్నిటికి, స-మృతము దీని క్రీడ

హితముకూడ శాంతి-యుతముగ పోరాడ

॥ఇదియే॥

హిందువులం దెట్లనై -ఇస్లాము మతమందు

హిందుగ వచ్చునై, యా-నందమును గూర్చు

॥నిదియే॥

ధవళమై, యితర-మతమ్ములకై వెలుగు

అవిరళ భాగ్య భో-గ్యములనీయ గలుగు

॥నిదియే॥

కోట్ల ధనము జనము-కొట్టి పోట్లను బెట్టు

కాటకములనెట్టు-రాట్నము గలట్టి

॥దిదియే॥

భారత జాతీయ-వీర రక్త మోడ్చి

చేరి నిర్మించు-స్వ-రాజ్య సౌధము దాల్చు

॥నిదియే॥

భారతదేశము, స్వపరి-పాలన గలదని నమ్ము

విరుపమానమైన కీర్తి-నిండి వెలుగు నిజమ్ము

॥మిదియే॥

卐

జండా

(దామోజీ)

జండాంతరముల ఖ్యాతి గాంచి-జయము గూర్చెడి జండా.- ప్ర
జడమైన పరాయి పాలన-పారద్రోలే ప్రజల యండా॥

ఁదువులయెడ యెర్రనై-ఇస్లాము నందును పచ్చనై
ఁదితర మతముల ధర్మమందున ధవళమై వెలిగేటి జండా ॥ఖండా॥

ఁడుగా నే్వచ్చ నొసంగ-దండియైన రాట్న చక్రము
ఁడుగా ధరియించినట్టి-నిరుపమాన జండా॥ ॥ఖండా॥

ఁచుకై న హింసలేక-ఇలను పశుబల మింత లేక
ఁచలింపక ధర్మరణమున-స్వరాజ్య మొసగు జండా ॥ఖండా॥

ఁదుగా నాగాపురమున- కందరికి నాహ్వానమంపి
ఁదలాదిగ చెఱకంపి- బందె భయము చాపిన జండా॥

ఖండాంతరముల ఖ్యాతిగాంచి॥

భారత జాతీయ-వీర రక్త మోడ్చి

చేరి నిర్మించు-స్వ-రాజ్య సౌధము చాల్చు

॥నిదియే॥

భారతదేశము, స్వపరి-పాలన గలదని నమ్ము

నిరుపమానమైన కీర్తి-నిండి వెలుగు నిజమ్ము

॥మిదియే॥

ॐ

జండా

(దామోజీ)

ఖండాంతరముల ఖ్యాతి గాంచి-జయము గూర్చెడి జండా!- ప్ర
చండమైన పరాయి పాలన-పారద్రోలే ప్రజల యండా!!

హిందువులయెడ యెర్రనై-ఇస్లాము నందును పచ్చనై
జెందితర మతముల ధర్మమందున ధవళమై వెలిగేటి జండా !!ఖండా!!

మెండుగా స్వేచ్ఛ నొసంగ-దండియైన రాట్న చక్రము
నిండుగా ధరియించినట్టి-నిరుపమాన జండా!!

॥ఖండా॥

ఇంచుకై న హింసలేక-ఇలను పశుబల మింత లేక
సంచలింపక ధర్మరణమున-స్వరాజ్య మొసగు జండా !!ఖండా!!

పొందుగా నాగాపురమున- కందరికి నాహ్వానమంపి
వందలాదిగ చెఱకంపి- బందె భయము దాపిన జండా!!

ఖండాంతరముల ఖ్యాతిగాంచి!!

స్వాతంత్ర్య పతాక

(సుంకర సత్యనారాయణ)

ఎగురవే వినువీధి-ఎగురవే జండా
కాంతి మాతగ నేడు-జాతీయ జండా
యుగ యుగంబుల జగతి నెగురవే జండా
సౌఖ్య ప్రదాతగా స్వాతంత్ర్య జండా॥

భారతీయుల మహా పోరాట ఫలితమా
వీరయోధుల రక్త ధారలకు చిహ్నమా
కాంతి మాత ఆశోక ధర్మ చక్రము దాల్చి
కాంతి విల స్థాపించ నరుదెంచితివి నీవు॥

పెను తుపానుల నెన్ని పెనవేసుకొన్న
దనుజులందరుగూడి, నినుదింపకున్న
కద భారతీయుండు పడిపోవు దనుక
గగనాన ద్రువ తార కరణి నిల్చెదవు ॥ఎగురవే॥

జాతీయ పతాకోద్ధరణము

(శిష్టా వేంకటసుబ్బయ్య)

- కం. జాతీయ పతాకోత్సవ
జాత కుతూహల సముద్ర సలిల తరంగ
వ్రాతోన్నత డోలావళి
నాతత గతి నూగు కంటె నధికముగలదే ?
- గీ. ఖండ ఖండాంతరంబులఁ గ్రాలుచుండు
మేలి తెక్కింబు లందెల్ల మేటి యగుచు
భరతమాతకు మణి మయాభరణ మగుచు
దనరుగాత! జాతీయ పతాక యెపుడు.
- సీ. అఖిల మతమ్ముల కైకమత్యముఁ గూర్చి
యింపు నింపుచు నుండు నీ పతాక
అన్ని వర్ణంబుల కమరు గమ్యస్థాన
మేకమే యని చూపు నీ పతాక
భారత స్వాతంత్ర్య భాగ్యమంతయు దీన
నెస లారునని చూపు నీ పతాక
గాంధీ దేవునిచేతఁ గ్రాలు సుదర్శన
మిద్దియే యని చూపు నీ పతాక
- గీ. శత్రు రాజుల గుండియల్ రుల్లుమనగ
దేశ దేశంబులందునఁ దేజరిల్లి
బాల గంగాధర ప్రభా భాసి యగుచు
నెగురు నా చంద్రతారయై యీ పతాక।

జా త్రి య జం డ

మోహనరాగం ఆదితాళం 1930

(“గురజాడ”)

జండా! జయ జయ భారత-పూర్ణ స్వరాజ్య జండా॥

దండిగ ముప్పది-రెండుకోట్ల జను-

లండజేరి కొలు-వుండగ వెల్లెడి

జండా॥

ముక్కా-కల నారితేరినారు

చిక్కనీయ రరి కరముల వీరు

లెక్కసేయ రరివర్గము విసరు

యుక్కు గుండ్లుకెద-నిత్తు రెదుర్తురు జండా॥

విరంకుశత, ధి-క్కరించి, వంచి

పరాభీనతా పాశము ద్రెంచి

ఓరాస స్వేచ్ఛా-పథి చరించి

స్వరాజ్య మందిర-మలంకరించు

జండా॥

ఆర్య సమృతము లై న సాహ సౌ

దార్య గుణముల-హారిత వర్ణయై

సైర్య శాంతి, స-త్యముల ధవళయై

దైర్య త్యాగము-లకు కేసరియా

జండా॥

పెను దారిద్ర్యము-బాపగ దీన

జనశరణ్య-వజ్రాయుధమైన

అనాదియై, కా-మధేనువైన

ఘన వర్ణిని, రాట్న లక్ష్మి గల్గిన

జండా॥

త్రివర్ణ యుతయై-త్రిభువన హితయై

దివిజస్తుతయై-తేజోయుతయై

భువిఃబవిత్రయై-ముక్తిదాత్రియై

కవిజన నుతయై కననగు జాతీయ

జండా॥

సత్యాహింసా-సాధనములగొని

సత్యాగ్రహ కవ-చము, మెయిబూని

సత్యప్రేమ సుసరణుల శాంతిని

నిత్యము తిరముగ నిల్పు, నిల్తు, రని జండా॥

కాయము బుద్బుద-ప్రాయము, హేయము

ధ్యేయము మాకు సం, పూర్ణ స్వరాజ్యము

పాయని యశము-జగాన నింపెదము,

నీ యాజ్ఞల శిరసా వహించెదము

జండా॥

జండా। జయ జయ భారత-పూర్ణ స్వరాజ్య జండా

జాతీయ జండా 1940

(“గురజాడ”)

జండా యెత్తర_ జాతికి ముక్తిర
నిండగు శక్తిర-నిల్పర కీర్తిర... జండా యెత్తర॥

దండిగ వైరులు-గుండులు ప్రేల్చిన
చెండుచు, నెత్తురు-కండలు రాల్చిన... జండా॥

ప్రాణమొందె, యభి-మాన మొందె, మన
ప్రాణములై నన్-బలి యొసంగి, మన...

జండా యెత్తర! జాతికి ముక్తిర॥

—;0:—

జాతీయ పతాకం

(గౌతమీకోకిల 'వేదుల')

పవిత్ర భారత సవిత్రి కోహళీ

స్వతంత్రోత్సవం సాగింది

లాల్ బిల్లాపై అశోక చక్రపు

త్రివర్ణ కేతన మెగిరింది

పవిత్ర॥

మతం తలవక గతం తడవక

ద్వేషం రోషం సకలం మరచి

స్వతంత్ర భారత జయ పతాకను

సోదరులారా! మ్రొక్కండి

పవిత్ర॥

నెత్తురు లోడ్చిన సత్తువ లూడ్చిన

పిశాచదాస్యం నశించిందని

ప్రపంచమంతా ప్రతిభ్వనింపగ

స్వతంత్ర శంఖాలూదండి

పవిత్ర॥

పోరుల మ్రుందిన కారల కుందిన

స్వతంత్రయోధుల స్మరించుకొంటూ

ముద్రుల తర్పణ హృదంబుజార్పణ

సోదరులారా! చేయండి

పవిత్ర॥

అమోఘ శక్తుల సమీకరించుక
సమస్త భారత సమైక్య మెంచుక
హిమాద్రి మొదలు కుమారి వరకు
భారత విజయం పొడండి॥

పవిత్ర॥

(1947 ఆగష్టు 15 రాత్రి 12 గంటలకు పేరూరులో జరిగింది)

ॐ

భారత పతాకము

జయ జయ భారత జాతి పతాకము

నిత్య జీవికై నెగడు పతాకము

జయ జయ॥

రంగ భేద మేర్పడుట తెలిసికొని-రంగులు కలిపెడి రాట్న పతాకము
భిన్న లక్ష్యముల భిన్న పడకుడని-ఏక లక్ష్యమేర్పరచు పతాకము
కాయకష్టము-కష్ట సహిష్ణుత-తగునని తెల్పు-యా ధర్మపతాకము
స్వర్వ ప్రాణులను-సమముగ జూచెడి-శాంతి సమరమున సాగు పతాకము
సత్యమహింసా స్వాతంత్ర్యంబుల సారూపమగు శాంతి పతాకము
భారతీయ లకు-ప్రాణాధారమౌ-భాదీ పతాకము కాంగ్రెసు పతాకము

జయ జయ॥

జాతీయపతాకము

(“ఐనవరాజు”)

పతాకోత్సవము నేయండి

స్వతంత్ర భారత-జాతి చిహ్నమౌ॥ పతాకోత్సవము నేయండి॥

కొత్త వన్నెలూ-కొత్త చిన్నెలూ

కొత్తజీవమూ-కొమరొప్పంగా

నూతన భారత-జాతికి భువిరో

భ్యాతి విజయము-కలగాలంటూ॥ పతాకోత్సవము॥

వీరకేసరుల యెఱ్ఱని రంగూ-దేశ నేవకుల తెల్లని రంగు

భక్తుల పాలిటి వచ్చని రంగూ-బీచిల పాలిటి రాట్నము మెరనే॥

పతాకోత్సవము॥

అన్ని మతాలకు-అన్ని తెగలకు-అశ్రయ మీజండా ఒకచేనోయ్

ప్రాణము పోతే పోసీ జండా-మానము మాత్రము మంట గలపక॥

పతాకోత్సవము నేయండి॥

—)°(—

జాతీయపతాకము

(“గురజాడ”)

మ. అదె ఢిల్లీ పుర కోటలో నడుమ, సౌధాగ్రంబునన్ స్వేచ్ఛయై
కదలెన్ దివ్య సుదర్శనంబనగ, చక్రం బొండు బాసిల్లన
య్యదె, జాతీయ పతాక యెల్లరున్, జోహారుల్ సమర్పింపగా
సుదినం బియ్యది, చేరరండు, తరియించున్ జన్మ లీనాటితో,

—:0:—

జండా

(“గురజాడ”)

చే యెగురవేయరా-జాతీయ జండా

హాయిగా స్వాతంత్ర్య-వాయువు లోన!

దీనికై గద మహా-ధీరులు వీరులు

ప్రాణ ధనమ్ములు-బలి ఇచ్చినారు   చేయెగుర॥

స్వాతంత్ర్య జాతి కిది-చక్కని వెలుగు

జాతిపేరు జగన-స్థాపింప గలుగు   చేయెగుర॥

దీనికై గద దేశ-దేశముల బోరి

మానమ్ము నిల్పి, సరి-మానవులైరి   చేయెగుర॥

దండి యశోకుని-ధర్మ చక్రాన

నిండుగా వెల్గేటి-నీ జాతి జండా   చేయెగుర వేయరా॥

—(0)—

నమస్తే! హైందవ పతాకమా!

నమస్తే! హైందవ పతాకమా! సుశ్లోకమా | నమస్తే!
 నమస్తే! లోక శాంతి సత్యసధర్మ సంస్థాపకమా || నమస్తే||
 ఆనంద దాయినీ-ఆకాశ విహారిణీ || నమస్తే||
 దీన జనోద్ధారిణీ! పరపాలన నిర్మూలినీ || నమస్తే||
 భారత మహా ప్రతాప-త్రైవర్ణ స్వరూపిణీ|| నమస్తే! హైందవ
 పతాకమా||

దేశీయపతాకంబిదె! పురవాసులారా!

దేశీయ పతాకంబిదె పురవాసులారా! గాంధీ పతాకంబిదె||
 పురవాసులారా!
 హిందూ మహమ్మదీయ సిక్ క్రైస్తు జైన బౌద్ధ మతముల చిహ్నం
 బిదె పురవాసులారా!
 దాను నెహ్రూ రాయ ఆలీ సోదరులచే పూజిం దెనుగా యీ ధ్వజము
 ||పూజిం దెనుగా||
 జగమున నిప్పుడున్న జనులలో శ్రేష్ఠుడైన-గాంధీ మహాత్మునిచే
 స్థాపితంబు|| దేశీయ||
 పనులెల్ల గట్టిపెట్టి చనుదెండు దేశభక్తి-మనమున నుంచివేగా-
 పురవాసులారా || దేశీయ||

జండా! నవభారతవీర కుమారవందిత॥

జండా! నవభారత వీర కుమార వందిత॥ జండా॥

ఖండిత వైరి నికర ప్రియకర-అఖండ ఖండనా శశాంక మండనా

జండా॥

పావన స్వేచ్ఛా ప్రవిమలపద సం-చారిణి, తారిణి, ఆర్త విదారిణి

జండా॥

తరుణ భారత అరుణరాగోజ్జ్వల-ఐక్య భరణా శాంత వితరణా జండా॥

జయ జయ భారత భాగ్య పతాకా జయహే దివ్య నవోదయ రేఖా

జండా॥

—)(—

జయ ధ్వజం

(వానమామలై వరదాచార్యులు)

అదిగో మన జయధ్వజం అడుగడుగో భద్రగజం
నదించునదొ జయహేందని నవయువ సోదరవ్రజం॥

పొండి ఎత్తండి సురల్ పూలుగురియ జయధ్వజం
దండోరావేయ నదో తరలుచుండె భద్రగజం॥

ఇదియే మన జయధ్వజం ఇది మన యాత్మల తేజం
ఇదియే మన జాతి నిజం ఇది భారత సురభాజం॥

భారతీయ సమైక్యతకు మారురూప మీధ్వజమ్ము
నూరుకోట్ల కరములొకటిగా రూపొందిన భుజమ్ము॥

నలుబదారుకోట్ల ప్రజల నగపువూల నొల్కవోయు
పలుమతాల మన స్వేచ్ఛా-భావ షటము నెగురవేయు॥

సౌభాగ్యవతీ స్వేచ్ఛా జననీ హృదయ సరోజము
శ్రీభారత జనయిత్రీ శీర్షమకుట మణిస్రజము॥

ఆ ధ్వజమును తమి గాంచుడు-అతి భక్తిని తలవంచుడు
ప్రాంజలినిడి తనుధన హృత్స్పృణమ్ముల నర్పించుడు॥

అదె మన తలపై తుట్టా-అద్దె జాతికి జీవగట్ట
అచంద్రార్కము దానికె-యంకిత మీ జాతికుట్ట॥

అదిగో మన జయధ్వజం॥

—o—

జాతీయ జండా (“గురజాడ”)

విహరింపనిమ్మా! —విహరింపనిమ్మా!

స్వాతంత్ర్య విను వీధి-జాతీయజండా॥విహరింపనిమ్మా॥

విశ్వపితృభాతిగా-విజయ నాదాలతో

విశ్వమోహనముగా-వెలసిన జండా

వీర భారత జాతి-వెలిగిన జండా॥ విహరింపనిమ్మా॥

మూడు రంగులతోడి-ముచ్చటగూడి

తోడు నీడయి ధర్మ-చక్రము గూడి

క్రీడించు నీయండ-ప్రియమైన జండా॥విహరింపనిమ్మా॥

వీరుల రక్తము-ధారవోసి, యరి

వీరులనోడించి-పేర్గొన్న జండా

భారత వీరుల-జాతీయ జండా॥ విహరింపనిమ్మా॥

సాహస త్యాగాలు-శాంతి సత్యాలు

ఆత్మ విశ్వాసాలు-ఔదార్య భావాలు

చక్కగా పాలించు-జాతీయ జండా॥ విహరింపనిమ్మా॥

నేతు శీతాచల-స్థిర భరత జాతి

భ్యాతినిల్విన యట్టి-జాతీయ జండా

స్వాతంత్ర్య భారత-జాతీయ జండా॥ విహరింపనిమ్మా॥

—)(—

జాతీయ జంఘా (“గురజాడ”)

అడనీరా! యెగిరి-అడనీరా! విప్పి హాయిగా, భారత-జాతీయ జండా॥	అడనీరా!
మబ్బు మనకలేని-మంచి మార్గాన తబ్బిబ్బులేని, స్వాతంత్ర్య పీఠాన॥	అడనీరా॥
పరజాతి చేతి, లో-పల జిక్కి నలిగె మరల విచ్చలవిడి-మసలగా, గలిగె॥	అడనీరా॥
వీరాధి వీరుల-వేడి నెత్తురులపై విజయ స్తంభాలపై-వెలసిన జండా॥	అడనీరా॥
ధర్మ చక్రముతోడ-ధైర్యంపు నీడ తా త్రివర్ణంబయి-తాండవించే జండా॥	అడనీరా॥
సాహస త్యాగాలు-శాంతి సత్యాలు ఆత్మ విశ్వాసాలు-ఔదార్య భావాలు॥	అడనీరా॥
ఈడుగా, జోడుగా-తోడిదేశాలలో కూడి ముచ్చటలతో-క్రీడించు జండా॥	అడనీరా॥
నేతు సేతాచల-స్థిర భరత జాతి భృతి నిల్విన మన-జాతీయ జండా॥	అడనీరా॥

...)(...

స్వరాజ్యజండా

(శ్రంగవరపు శ్రీనివాసాచార్యులు)

ఎత్తండి స్వరాజ్య జండా! జండా
 నెత్తండి ధైర్యము నిండ! నింక
 స్వరాజ్య జయమును! సంధింతుమనుచును॥ ఎత్తండి॥
 మూడు రంగుల జండ-ముద్దులొక్కెడి జండ
 మునుకొని మనమున-యుండ-దాని
 విడచిన మనకేది యండ-వట్టి
 యెండమావులె చెంతనుండ-కుడి
 నిండునె నద్దాని నిండ-గాన
 తిండికి తలదాచి యుండుట కై యిక॥ ఎత్తండి॥
 జాతి భేదములెంచి-యైకమత్యము వీడి
 సీతి బాహ్యము బొందకండి! ఈస్క-
 వాదముతో నుండకండి! సంఘ
 భేదముల నెంచకండి! గాంధీ
 యాదర్శముల నెంచి! యేకభావముగాంచి॥ ఎత్తండి॥
 ఉప్పుపై పెనుదాడి-యొప్పుగ గాలించి
 విప్లవ మొనరించినాడు! గాంధీ

కప్పము లరికట్టినాడు। ఖద్ద
రొప్పుగ కట్టమన్నాడు త్రాగు
డొప్పమి మానుమన్నాడు। రాట్న
మెప్పుడు ద్రిప్పమన్నాడు। తాను
చెప్పిన చొప్పన, తప్పకు మీరంత॥

ఎత్తండి॥

చల్లని మావాడ-పల్లి వెంతపేళు
కళ్యాణ సమయమ్మనందు-లాతీ
ఫెళ్ళున మరి బస్సులందు-బహు
కల్లరి పోలనులందు-మరి
అల్లరిగావించి యందు-పంచ
ముల్లార రండని-మూర్ఖత జూపిరి॥

ఎత్తండి॥

లా ఆర్డరంచును లాణీ భేణీవేసి
లాటీలతో తిరిగినారు। వట్టి
బూటకముల బన్నినారు। యుద్ధ
నాటకములు జూపినారు। జనుల
తూటాలతో గాల్చినారు। యంత
నిరాయుధుల బట్టి-నెట్టిరి-కొట్టిరి॥

ఎత్తండి స్వరాజ్య ౭

...)(...

తిలక్ నిర్మాణము

గుణలుబ్ధ హైందవ కోటుల కెవని నా

మమ్ము, త్ర్యక్షరమగు మంత్రం

మాతృ సమున్నతి యాదార్యములె వాని

కుగ్గుతో బెట్టిన యురుగుణముల

చాతుర్యమతులైన సామ్రాజ్య పతుల కీ

యనఘు సాహసము, భయావః

సకల జన మిత్రుడును, కర్మసాక్షి, లి

బాంధవుడు, జగచ్ఛక్తివు, పరమదుఃఖ

నిరత నిర్మగ్న ధరణి సంతరణ తరణి

యైన తిలక ప్రభాకరు డస్తమించె॥

సీ. నిఖిలలోకాభి వందిత పాదుడైన పా

కారి మంత్రిత్యము గోరినావ।

దేవతాగురు పదస్థిత బృహస్పతి తోడ

ధర్మవాదము నేయదలచినావ।

సనకాది దేవతా సంయమీంద్రులకు గీ

తారహస్యము దెల్పు దరలిన్

సీవు నాటిన మొక్క నిలుపుట కమృతమ్ము

నార్జింప దివమున కరిగినావ!

స్వర్గమున కన్న గొప్పది జన్మభూవి

యనెడు సీవు స్వరాజ్య లక్ష్మిని ద్యజి

యల్ల స్వరాజ్యమేలంగ నరిగి తేని

యనుచితంబంచు జెప్ప సాహసము

- ఉ. దేశహితైః పులారః సముదీరిత కర్మధురీణులారః యా
వేశము మీఱ, శ్రీ తిలక ధీరుఁడు, నాటిన కర్మ వృక్షమున్
బేళల మూలమున్ గునయ విస్తృత వాతమునుండి కాచుచున్
నాశములేని శాంతిని బొనర్చుడి యాతని యంతరాత్మకున్॥

(తిలక్ నిర్యాణ దినము 31-8-1920 వానపామల.)

లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలక్ నిర్యాణము

(“జగన్నాథదాసు”)

“చింతిలకమ్మా!- మన శ్రీరాముని కొరకు మది
పల్లవి. శోకింపకుమా! జననీ! మా సోదరుడు, మహాత్ము
శోకింప

లోకమాన్య నిర్యాణము-లోపము మదితలపకమా
ప్రాకటముగ నతడిపుడి-లోకమంత నిండియుండె

॥

హిందు జనులు పందలనుచు-దెదమునను గుండె
ముందు శుభములొసగుట, కా-నందమూర్తి గాం
॥ శోకింప

శాంతి పొందుమా లోకమాన్య

శాంతి పొందుమా! మహారాజ! ఆత్మ శాంతిపొందుమా!
 దేహ మనిత్యమని-దేశము కొరకయి
 బాన్సులు పడిన-బాల గంగాధరుని! ఆత్మ ||శాంతిపొందుమా||
 కారాగృహములు-కైలాసముగ గడపి
 గీతా రహస్యము తెలిపి-క్రీర్తిగాంచినమూర్తి ఆత్మ||శాంతి||
 చరమదశయనక-జనుల బ్రోచుకొరకు
 జని బ్రతీషు తావులందు-జయముగన్న తండ్రీ ఆత్మ ,శాంతి||
 నీదుతేజము నిలుప దలచి నాడు
 గాంధీ కర్పణజేసి-కాయము బాసిన ఆత్మ|| శాంతి పొందుమా,

మహారాజ! ఆత్మ! శాంతి పొందుమా!

॥

పాఠశాల పఠాభివృద్ధి

పాంచాల కేసరి

(‘కావి పాదుషా’ ఖవ్వూడ శేషగిరిరావు)

‘లాటీ దెబ్బల పోటులన్ మడిసితే లాలాజి! నీ’ వంచు నా
రాటంబున్ బడు తల్లి జాడఁ గనుగో రారాపులై అంపపున్
గాటంపుల దెగకోతలై హృదయమున్ గాఢించు, సామ్రాజ్యమున్
గోటన్ మీటఁగ జాలు శక్తియుతునిన్ గోల్పోతె! పాంచాలికా!

ధూమ శకటాన నైమను దొరకు నెదుట
నల్ల సిడములఁ గొని మును నడచి నిలుచు
లజపతి యురమ్ము బడితె వర్షమ్ము పట్టెఁ
దోడి పంచాననమ్ములు తూఁగి యూఁగ॥

పోటు మొనగాండ్రు దొరలపై బొడిచి నడవ
శాంతమూర్తి లజ్పతి కండ్లు సాచి యూచి
వలదు వలదంచు కనుసన్న మలచె బళిర!
జ్ఞానమున్న యెదిరికి లజ్జాకరమ్ము!

పనిత పాంచాలి కట్టు వల్వలను నూడ్వ
భీమన గదాప్రహార మూపిన దదేది:

భీమ నేత్రాంత బడబాగ్ని ధూమ పరివృ
తోజ్జ్వల జ్వాల లార్పిన యుదధి యేది:

ధర్మజుని కండ్ల తుదల శాంతమ్రో! కాని
యెవరివో యెప్పటి వాగఁ బ్రాతవడె మనకుఁ
గ్రొత్త పఱచి లాలాజి మెఱుంగు వెట్టె
జ్ఞానమున్న యెదిరికి లజ్జాకరమ్ము:

పాంచాల వీరులు పదను వెట్టిన కత్తి, మొనలెల్లఁ దళతళ మనియేసేసి
పాంచాల కేసరుల్ పనివడి తమ కోర, మీసాల నొకచుట్టు మెలిపిరేసి
పాంచాలయోధ సంప్రార్థన కీవు కన్, బొమ లూఁచు పుణ్యాన బోయితేసి
పాంచాల హరిరాజి పాధోధి యలవోరె, నడతెంచి యొకమారు కడిగెనేసి

ఆంగలేయాళి కాదు దిగంత దంతు
లైనఁ బాంచాల సింహాల నాఁపగలవె!
మోటు లాటేల నీ తొమ్ము మోదినపుడు
శాంత మూనితిగాని పాంచాల సింహ!

పాంచాలము

ముఖారిరాగం

(“గరిమెళ్ళ”)

పల్లవి. కంట గుడ్డనుబెట్టి-కర్ణాన వేలెట్టి-వింటావటర! ఓరయ్యా!
ముంగ! రింటిలో జరిగిన చర్య ||కంట||

మొన్న మొన్ననెనుమ్ము-మూడు సంద్రాల్లాటి-వారు
శత్రుల గెలిచొచ్చినారు-పాంచాల దేశములోని వారు
సత్యాగ్రహమని-సర్వేశు బూజింప-కత్తితో, తెగ నరికినారు-
అయ్యో! కటిక దెందపు తెల్ల వారు ||కంట||

బడి పిల్లల నెల్ల-పది క్రోసులగు దవ్వు-పరుగెత్తమనిచెప్పినారు
వరవకున్నను బాదినారు-అగ్గి గుళ్ళకు బెట్టి-అదనకు వెయి
మంది-అశువులనిట్టె యార్పేరు-వారి-యుసురులనెట్టు లోర్చారో
||కంట||

కట్టుగుడ్డల విప్పి-కచబంధముల రొప్పి-ఇట్టట్టులుగ జేసినారు-
మన-చిట్టి కన్నెలను-సరకారు...

ఇట్లు లెందుకు జేసిననుచును-గట్టిగ నిది తగదటంచును
పట్టి యడిగిన పెదవులను-నిట్టట్టుమెదవగ యూరకొనిరట||కంట||

వారుచేసిన యట్టి-వరుల వర్జింప-నోరేమినాకు నాడదుర-
మన-గౌరవంబే కూల్చి రార.

బారిషరుల నోళ్ళబట్టి-యొచ్చులుపోసి, నీరజముఖుల-వ-న్నెల
బయ

లుదీసి దారిపోయెడి వానినెల్లను-నోరగిలి కడుపులను బ్రాచిని
ధీరులను తమ కేతనమ్ము-దేశకు దండము పెట్టజేసిరి ||౬౬||

వింతలతో వింత వినరా! దీని-మంతన మందుంచుకొనరా
పంతముతో మన-పెద్ద లెల్లరు గూడి-పార్ల మెంటునుజేరి-
పదముల బడివేడ! మాంసభుక్కులు-పా-ళు చరితులు-
ధ్వంస నిశ్చయులైనవారు-ప్రళంపించి వారల నెల్లరను ప
న్నించి, మనలను డించిరంట ||కంట||

అట్టి వారలతోడ-మనకు-ముం-దెట్టి సంబంధమెలదులకు-
కత్తి బలము నణచె ననుచును-చిత్తవృత్తియె గొప్పదను-
మత్తు లెల్లను వీడుడనుచును-మొత్తు వా-ముగా మటచు
చెప్పరా!-నీ కిన్నులిజపై-చిప్పరా! ఆ ప్రభుత నింతట-
త్రిప్పరా! లేకున్న-నీకగు ముప్పరా! మాయప్ప యిప్పుడె
||

దేవుడిట్టులను చెప్పేడు-నీవు-దీనిని బాగుగ నెంచి చూచు-
భావుకజ్జులు-పండితాధ్యులు-వేవిధంబుల దేశభక్తులు
ఆవురావురు మనుచు నేడ్చెడి-అమ్మ మొరల సహింపబడి
పట్టితిరి ఘన దీక్ష-వారికి-నెట్టి సాయము చేయమని-
ని-న్నట్టు వేడిరి, యింక జాలము-కాట్టివేగముట్ట సాయము
కంట గుడ్డనుబెట్టి-కర్ణానవేలెట్టి వింటా వటర! వోరలూ

హిందు మాతానురా !

“రాముఖార్యానురా : రావణవినుర”వలె

(కొండపల్లి జగన్నాథదాసు)

పల్లవి॥ హిందుమాతానురా ! డయ్యరు ! వినర లోకమాతానురా !

హీనుడ ! వినుర ! దేశమాతానురా॥

నా డబ్బు తిని నీవు-నా బిడ్డలను జంప

చేతులెట్లాదెర ! నీతి లేనివాడ

॥హిందు॥

డయ్యరనురుడ వీవు-దయ యెట్లు కలుగును

దనుజ భావమెనీకు-ధర్మమాయెనటర

॥హిందు॥

పంజాబు బిడ్డలను-పలువధల గావించి

బ్రతుక దలిచితివటర !-బ్రహ్మకల్పముదాక

॥హిందు॥

మానవతుల కయ్యో !-మాన భంగముజేసి

మానహీనుడ వగుచు-మనియెదవెన్నాళ్ళు

॥హిందు॥

గాంధీ కొమరుడు, నన్ను-గావగ బుట్టెను

నా ఋణము దీర్చెడు-నా తండ్రి యతడేరా ॥హిందుమాతానురా॥

వారుచేసిన యట్టి-వరుల వర్జింప-నోరేమినాకు నాడదుర-
మన-గౌరవంబే కూల్చి రార.

బారిషరుల నోళ్ళబట్టి-యుచ్చలుపోసి, నీరజముఖుల-వ-న్నెల
బయ్యట

లుదీసి దారిపోయెడి వానినెల్లను-నోరగిలి కడుపులను బ్రాకగ
ధీరులను తమ కేతనమ్ము-దెకు దండము పెట్టజేసిరి ||కంట||

వింతలలో వింత వినరా! దీని-మంతన మందుంచుకొనరా
పంతముతో మన-పెద్ద లెల్లరు గూడి-పార్ల మెంటునుజేరి-
పదముల బడివేడ! మాంసభుక్తులు-పా-ళు చరితులు-
ధ్వంస నిశ్చయులైనవారు-ప్రళంబించి వారల నెల్లరను మ-
న్నించి, మనలను డించిరంట ||కంట||

అట్టి వారలతోడ-మనకు-ముం-దెట్టి సంబంధమెందులకు-
కత్తి బలము నణచె ననుచును-చిత్తవృత్తియె గొప్పదనుచును-
మత్తు లెల్లను వీడుదనుచును-మొత్తు వా-ముగా మటంచును
చెప్పరా!-నీ కన్నులిబ్బపై-త్రిప్పరా! ఆ ప్రభుత నింతట-
త్రిప్పరా! లేకున్న-నీకగు ముప్పరా! మాయస్ప యిప్పుడు
||కంట||

దేవుడిట్టులను చెప్పేడు-నీవు-దీనిని బాగుగ నెంచి చూడు-
భావుకజ్ఞులు-పండితాధ్యులు-వేవిధంబుల దేశభక్తులు
ఆవురావురు మనుచు నేడ్చెడి-అమ్మ మొరల సహింపనేరక
పట్టితిరి ఘన దీక్ష-వారికి-నెట్టి సాయము చేయమని-
ని-న్నట్టు వేడిరి, యింక జాలము-కాట్టివేగముట సాయము ||
కంట గుడ్డనుబెట్టి-కర్ణానవేలెట్టి వింటా వటర! వోరయ్యా!

హిందు మాతానురా !

“రాముభార్యానురా : రావణవినుర”వలె

(కొండవల్లి జగన్నాథదాసు)

పల్లవి॥ హిందుమాతానురా ! డయ్యరు ! వినర లోకమాతానురా !

హీనుడ ! వినుర ! దేశమాతానురా॥

నా డబ్బు తిని నీవు-నా బిడ్డలను జంప

చేతురెట్లాదెర ! నీతి లేవినాడ

॥హిందు॥

డయ్యరసురుడ వీవు-దయ యెట్లు కలుగును

దనుజ భావమెనీకు-ధర్మమాయెనటర

॥హిందు॥

పంజాబు బిడ్డలను-పలువధల గావించి

బ్రతుక దలిచితివటర !-బ్రహ్మకల్పముదాక

॥హిందు॥

మానవతుల కయ్యో !-మాన భంగముజేసి

మానహీనుడ వగుచు-మనియెదవెన్నాళ్ళు

॥హిందు॥

గాంధీ కొమరుడు, నన్ను-గావగ బుట్టెను

నా ఋణము దీర్చెడు-నా తండ్రి యతడేరా ॥హిందుమాతానురా॥

కనుల నీరు కారునుగా

(బేహాగ్ రాగం చాపుతాళం)

పల్లవి॥ కనుల నీరు కారునుగా - కరుణలేక, యా - డయ్యరొ నర్చి
వధ వినిన ॥

రావణు మించిన - క్రూర రాక్షసుడు
రాణి వాసములు చెరచెనుగా
మానభంగ మొనర్చియు న్యూనపరిచి - మనుజుల లెక్క
కదా

జలియన్ వాలా బాగున చచ్చిన - జనము లెక్కలేదుకదా
అబలులు బాలకులెంద టీల్గిరో - అసలే తెలియదుగా

మిడి మిడి యెండకు - కడువడి నడుడని
బడి పిల్లల తెగ - బాదెనుగా
ఒళ్ళు తెలియకే - యెన్నో చేసెను -
కళ్ళు గానకే తులువ ॥ కనుల నీరు కారునుగా ॥

రక్తభిషేకము

(“ఋతేవల్లి”)

సీ. మల మల మాడ్చు, నుమ్మలి కంపుడెండలో
 పసి కూనలను నిల్వబించినారు।
 గుట్టల దోలు పెన్ గొరడాల దయమావి
 ముద్దు కుట్టల జావమోదినారు।
 ఘోరాలకోటి పొన్నురు బోయినను, బ
 ట్టించి కందులను బంధించినారు।
 ఓర్వలేమింక మొత్తోయంచు వినక, ర
 క్తాభిషేకమునంది యలరినారు॥

గీ॥ శక్తి నంతయు జూపి, పంజాబునందు
 నిండియా దొరతనము వారింక మీరు
 గొడ్డువారుగాక, యనుంగు బిడ్డలున్న
 మాన్పరారె సోదర్యావమాన భరము
 పుణ్యగుణులార। భరతీ పుత్రులార॥

సీ॥ నిదురవో మీ ప్రక్క నొదిగిన మగల, మీ
 రేల యావలకు బోనిచ్చినారు
 మీ రై కలను చించి-పారవై చి పోలీసు
 గమి పరీక్షించు, ‘వక్షమ్ము’లగుచు

ముసుగులు బలవంతముగ నూడదీసి, మా

తోరారె! గ్రమ్మరనూర, ననుచు

కౌలుదోయిని కాళ్ళ క్రిందగా జొప్పించి

చెవులు పట్టుకొనుండి యువిదలనుచు

గీ॥ పశుబలము జూపి, యవమాన పరచినారు

చలము వహించి 'దొరలు' పంజాబు సతుల

మాన్పరారె! మీకింతేని మానమున్న

అక్క నెల్లెండ్ర నెవ్వగ నన్న లార॥

సీ॥ ఆడుగంటెనె స్వరాజ్యము బ్రతిష్ఠించిన

ఘన శివాజీనాటి కార్య దీక్ష

మ్రగ్గెనే! కంపిసి మదమడంచిన హైద

రాలి సాహెబు మహానంద దీప్తి

బెదరెనే! వైరినొంచిన మహా టిప్పుసు

ల్తాను నాటి యఖండ ధైర్య పటిమ

పారదే! మా శరీరారామసీమ, నా

నా సాహెబు మనః ప్రణాద శక్తి ।

గీ॥ చెడెనె! యూన్నీ మహాలక్ష్మి శీలమహిమ

లేశమేని మగంటిమి లేదె మీకు

చెదర కీ యభాగ్య పిశాచి నదమరయ్య

కూరవరులార! భారత సూనులార॥

卐

పాంచాలి

(“గురజాడ”)

డైయరు రాక్షసుండటు హడావిడిగా చనుదెంచి, నోటికిన్
గూయగరాని, పెన్ మొఱటు కూతలఁ గూయుచు, మాన

హీనమున్

జేయగ సాహసించె, నవినీతుల నూరక నీక పై పఁగ
న్యాయమె? శక్తిగల్గిన యనాథులమే! యిటు మిన్నకుండగన్.

ఒక పాంచాలిఁ బరా భవించుటను గాదో! మూల మట్టిమ్ముగా
బెకలింపంబడెఁ గౌరవాన్వయ మిలన్ బేరై నలేకే, విన
శకమున్గా కెటులుండు నక్కట! దురాశా దుర్మదాహం కృతిన్
బ్రకటింపన్ వెనుదీయ నేరని ప్రభుత్వక్రూర దుష్కృత్యముల్.

లంకన్ బుట్టినవారు, రాక్షసులుగారా యన్నటుల్ పుట్టి, వి
శ్మంకన్, దేశము ద్రోచు, నీ ధనపిశాచా గ్రస్తులౌ, వీరి కే
వంకన్, మాటల, నచ్చ చెప్పినను, లాభం బున్నె? వీరల్ వెనన్
జంకున్, గొంకును, లేక, యిల్వెడల, యత్నం బాచరింపందగున్.

ముక్కోణములపై న, నెక్కించి, బాలుర

బెత్తాల గొట్టి, చంపిన ఫలమ్ము

'ఏలా యిల్లులుకంగ, పండుగగునోయీ! ఖీతి నీకేల! పాంచాలీ దుస్సహశోక బాష్పకణ సంజాతాగ్నిలోనన్, మహం కాశల్ రుద్రులు నుద్భవించెదరు లక్షల్ కోట్లు వేవేగ, పాశలన్ ద్రుంచి, స్వరాజ్యమున్ గొనెద,రిచ్చావర్తులైయం దఱున్

మ హాత్మ గాంధీ

మహాత్మునికి ప్రేయమైన ప్రార్థన గీతములు

వైష్ణవ జనతో తేనే కహియే-జే పీడ పరాయీ జాణేరే,
పరదుఃఖే ఉపకార కరే తోయే మన అభిమాన న ఆజేరే॥

సకల లోకమా సహనే వందే నిందా న కరే కేసీరే,
వాచ కాచ మన నిశ్చల రాఖే ధనధన జననీ తేసీరే ॥వైష్ణవ॥

సమ దృష్టినే తృష్టా త్యాగీ పరశ్రీ జేనే మాతరే
జిహ్వో థకీ అసత్య న బోలే పరధన నవరూశే హాథరే॥వైష్ణవ॥

మోహ మాయా వ్యాపే నహి జేనే దృఢవైరాగ్య జేనా మనమారే
రామనామసూఁ తాలీలా-సకల తీరథ తేనా తనమాఁరే॥వైష్ణవ॥

వణలోభీనే కపటరహితచే-కామక్రోధ న వార్యరే,
భణే నరసైయో తేనుం దర్శన కరతా కుల ఏకోతేరతార్యరే॥
వైష్ణవ జనతో తేనేకహియే॥

రఘుపతి రాఘవ రాజారామ్-పతిత పావన సీతారామ్
ఈశ్వర అల్లా తేరేనామ్-నబ్ కోసన్మతి దే భగవాన్॥

॥రఘుపతిరాఘవ॥

—)(—

అతడే వైష్ణవుడు

ధన్యాసిరాగం-ఆదితాళం

(“దామోజీ”)

ఇతరుల కష్టము లెవ్వందెఱుగునొ! అతడే వైష్ణవుడు

సతతము పరులకు సాయము చేయుచు

గతి తానే యని-గరువము పడదో ||అతడే||

సకల లోకముల-సన్నుతి జేయును

అపనిందలచే-యపచారము చేయదో

||అతడే||

మనసున వాక్కున-నిశ్చలు డెవ్వదో! యోగ్యురాలాతని

కన్నజననియే||

సర్వము సమముగ-నెవ్వందెంచునొ-ఆశవీడి పరశ్రీ-

మాతగ జూచునొ||

నాలుక వ్రీలిన-అసత్యము పల్కుదో

పరధనములకై ప్రాకులాడదో

||అతడే||

మోహము జూయయు-మనమున నుండవొ

దృఢవై రాగ్యము-ధ్రువముగ కుదురునొ

రామనామమున-లీనుడై పోవునో-రాజులు వానిలొ

సకల క్షేత్రములు

॥అతడే॥

కపట లోభములు-కదలిచి కామ-క్రోధశత్రుల నారిట గెల్చునొ

సఫలము జన్మము-సర్వజనులకొ-స్వామి సందర్శనా-నందముచే

॥అతడే॥

